Бани одам аъзои якдигаранд!

Овози тоҷик

آواز تاجيك

Рўзнома аз соли 1924 мебарояд

Номҳои пешинаи рўзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ўзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РЎЗНОМАИ КЕНГАШИ ОЛИЙ МАҶЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ЎЗБЕКИСТОН

5 июли соли 2003. Шанбе № 50 (12893)

Дар фурўш нархи озод. Рўзнома соати 16.00 имзо гардид.

Дар Ватани маҳбуб

Пешравӣ дар соҳаи макроиқтисодиёт

Конфронси матбуотие, ки дар Вазорати иқтисодиёти Ўзбекистон бо иштироки ҷонишини Нахуствазири Ўзбекистон Р.Азимов ва сарвари намояндагии Бунёди байналхалқии асъор Эде Врайер гузашт, маълум кард, ки дар давоми шаш моҳи аввали соли 2003 дар соҳаи макроиқтисодиёти Ўзбекистон пешравии ба назар намоён қайд гардидааст. Бекурбшавии пул аз боиси такмили сиёсати молиёт рушди тахсири тилло ва асъор ва вусъати роҳи дастёбӣ ба конвертатсия, хеле кам шудааст.

Имкон дорад, ки то охири моҳи ноябри соли 2003 ҳама андозаҳои Бунёди байналхалқии асъор оиди ҷорӣ кардани конвертатсия дар Ўзбекистон қабул гардад. Мўътадилшавии мавқеи макроиқтисодиёт ба ислоҳоти аслии соҳаҳои муҳими иқтисодиёт, ғайридавлатӣ гардондани амволи сектори зиёрат ва сохтмони асосӣ мусоидат хоҳад кард.

«Минитех — 2003» дар Қашқадарё

Тахти ҳамин унвон дар бинои театри мусиқӣ—драмавии вилоят намоиши техника ва технологияи нави хориҷӣ ва дохилӣ баргузор гардид. Онро Оҷонсии робитаҳои берунаи иқтисодии Ўзбекистон, ҳокимияти вилоят таъсис намудаанд. Дар намоишгоҳ инчунин корхонаҳои «Агрохим», «ПГС»,«Селена—Контур», фирмаҳои Исроил ва Россия иштирок намуда, барои тадбиркорони хурд ва миёна семинар баргузор карданд.

Дар намоиш — 550 номгўи маҳсулот

Дар залҳои савдои Универмаги марказии Андиҷон 550 намуди маҳсулоти 21 корхонаҳои саноати сабуки кишвар, ки ҳама барои спортчиён пешбинӣ шудаанд ба намоиш гузошта шуданд. Дар байни бисёр клубҳои спортӣ, муассисаҳои таълими спорт дар ҳамин ҷо аввалин шартномаҳо барои харидории маҳсулоти ватанӣ баста шуданд.

Ўзбекистон — Корея

Солҳои охир ҳамкориҳо байни ин ду кишвар торафт вусъат меёбанд. Аз ҷумла, дар соҳаи маданият.

Дар намоишгоҳи Марказии Академияи бадеӣ тахти унвони «Роҳи абрешим» асарҳои рассомони Ҷумҳурияти Ўзбекистон ва Ҷумҳурияти Корея ба намоиш гузошта шуданд. Дар он Раиси Академияи бадеӣ Т.Қўзиев ва сафири Ҷумҳурияти Корея дар Ўзбекистон Ким Сонг Хван баромад намуда қайд карданд, ки ин тадбир барои боз ҳам наздик шудани ин ду халқ мусоидат хоҳад кард. Дар намоиш беш аз 120 асар гузошта шуда буд.

Иди навоҳо

Бо дастгирии сафоратхонаи Франсия дар Ўзбекистон соли дуюм аст, ки дар пойтахти кишвари мо, дар боғи маданият ва истироҳати ба номи Мирзо Улуғбек иди суруд барпо мешавад. Чунин ид ҳанўз дар соли 1982 дар Франсия таъсис ёфта дар дунё доман паҳн кардааст.

Ҳафтаи гузашта барои ҳозирони боғи ба номи Ғафур Ғулом (собиқ Мирзо Улуғбек) шаби фаромўшнопазир буд. Дар ҳар гўшаи боғ дар саҳнаҳои он сурудҳои халқҳои гуногун , аз ҷумла,франсавӣ, полякӣ, ўзбекӣ садо медоданд. Баромади гитаранавози франсавӣ— Эммануэл Дюринг, ки дар саҳнаҳои Олмон, Швейтсария низ баромад кардааст, ҳозиронро ба ваҷд овард. Баромади чандин гурўҳҳои нав ансамбли асбобҳои мусиқии пойтахт дастаи «Суғдиёна», тахти сарварии артисти шоистаи Ўзбекистон, Фирўза Абдураҳмонова, ки аз оҳангҳои Шарқу Ғарб шодобанд, ниҳоят ҷаззоб буданд.

(Дар асоси оҷонсиҳои хабаррасонӣ таҳия шудаанд).

Сафири ИМА бо ордени «Дўстлик» мукофотонида шуд

Дар мустаҳкам намудани муносибати Ўзбекистон ва Иёлоти Муттаҳидаи Амрико саҳми муносиби Сафири Фавқулодда ва Мухтори ИМА дар Ўзбекистон Ҷон Хёрбст низ ҳаст. Аз ҷумла дар давраи иҷрои вазифаи дипломатии худ дар мамлакати мо Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон Ислом Каримов аз ИМА боздиди расмӣ намуд. Зимни ин сафар байни ду мамлакат чандин ҳуҷҷат ба имзо расид. Дар байни онҳо Декларатсияи мушорикати стратегӣ ва асосҳои ҳамкорӣ ҷои муҳимро ишғол менамояд.

Президент Ислом Каримов 3 июл дар қароргоҳи Оқсарой Ҷ.Хёрбстро ба муносибати ба поён расидани ваколати ў дар Ўзбекистон дар ҳузури худ пазируфт.

—Фаъолияти Шумо дар Ўзбекистон хеле сермаҳсул буд,—гуфт ҳангоми сўҳбат Президент.—Дар тўли ин марҳала мамлакатҳои мо шарикони стратегӣ гардиданд.

Ислом Каримов аҳамияти Декларатсияи мушорикати стратегӣ ва асосҳои ҳамкориро махсус таъкид намуда, гуфт, ки он дар инкишофи ҳамкории тарафайн ҷои махсусро дорад ва изҳори боварӣ намуд, ки он ҳоло бомуваффақият ба амал татбиқ мегардад. Президент ҳамчунин таъкид намуд, ки тамоми асосҳо барои бовар намудан ба истиқболнокии муносибатҳои мо вуҷуд дорад.

Ҷ.Хёрбст дар навбати худ таъкид кард, ки бо қаноатмандӣ суханони роҳбари давлати моро мепазирад. Изҳори ташаккур намуд, ки ҳукумати Ўзбекистон ҳамкориро идома медиҳад ва алоқаҳои мустаҳкамро бо намояндагии дипломатии ИМА дастгирӣ мекунад.

Зимни мулоқот Президент Ислом Каримов иттилоъ расонд, ки Ҷон Хёрбст барои саҳми худ дар инкишофи муносибатҳои бисёрҷанбаи байни Ўзбекистон ва ИМА, хизматҳояш дар наздик сохтани мардумони мо бо ордени «Дўстлик» сарфароз гардидааст. Президент ин орденро ба сафир супурд.

Роҳбари давлати мо ба дипломати амрикоӣ дар фаъолияти минбаъдаи ў тавфиқ хост.

Ҷ.Хёрбст ба Президент барои эътибори баланд арзи сипос намуда, изҳори боварӣ намуд, ки минбаъд низ муносибати Ўзбекистону Амрико мустаҳкаму васеъ хоҳад гардид.

(ЎзА).

Суратгир: А.ТЎРАЕВ.

Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон

Дар бораи бо ордени «Дўстлик» мукофотонидани Сафири Фавқулодда ва Мухтори ИМА дар Ҷумҳурияти Ўзбекистон Ҷон Эдвард Хёрбст

Барои ҳиссаи бузурги шахсиаш дар инкишофи ҳамкории бисёрҷанбаи байни Ҷумҳурияти Ўзбекистон ва Иёлоти Муттаҳидаи Амрико ва ҳамчунин барои иштироки фаъол дар мустаҳкам намудани ҳамдигарфаҳмӣ ва эътимод байни мардумони ду мамлакат Сафири Фавқулодда ва Мухтори ИМА дар Ҷумҳурияти Ўзбекистон Ҷон Эдвард Хёрбст бо ордени «Дўстлик» мукофотонида шавад.

Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон И.КАРИМОВ.

ш.Тошканд, 2 июли соли 2003.

Варзиш

Аз Бухарест бо медалҳо

Тошканд (Мухбири ЎзА З.Тошхўҷаев). Алҳол шўҳрати бокси Ўзбекистон сар то сари ҷаҳон шўҳрат меёбад. Зеро муштзанҳои касбии мо А.Григорьян, М.Абдуллоев, К.Тўйганбоев, Р.Чагаев, боксчиёни ҳаваскор Ў.Ҳайдаров, И.Бердиев, С.Михайлов, Р.Саидов ва дигарон дар арсаи байналхалқӣ шарафи мамлакатамонро сарбаландона ҳимоя мекунанд.

Он факт хурсандиовар аст, ки дар мамлакатамон барои ба воя расондани боксчиёни ҷавон ва пуриқтидор корҳои шоён ба амал бароварда мешаванд. Тадбирҳои гузарондашуда самараи хуб мебахшанд. Варзишгарони бомаҳорати мо дар чемпионати ҷаҳон аз рўи бокс дар байни наврасон бори дигар ба чӣ қодир будани худро нишон доданд. Ин талошҳо дар байни наврасон 19-30 июн дар пойтахти Руминия Бухарест шуда гузаштанд. Чӣ тавре ки дар хизмати матбуотии Кумитаи давлатии тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш маълум карданд, дар талошҳои боксчиёни синнашон то 50 килограмм И.Раҳимов ҳамаи рақибони худро мағлуб сохта, сазовори номи чемпиони ҷаҳон гашт. Боз як боксчиамон Турсунов дар байни боксчиёни вазнашон то 52 килограмм ба гирифтани ҷои дуюм сазовор гашт. Боз чор нафар боксчиёнамон— О.Шоимов, О.Тошматов, А.Қаробоев, З.Ортиқов аз ин талошҳо бо медалҳои биринҷӣ баргаштанд.

Мо дар навбати худ ғолибонро бо ин муваффақият табрик гуфта, умедворем, ки онҳо дар талошҳои минбаъда низ байрақи Ўзбекистонро баланд мебардоранд.

Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон

Дар бораи такмили сохтори баланд бардоштани малака ва бозомўзии кадрҳои ҷавони истиқболноки педагогӣ ва илмӣ

Бо назардошти татбиқи муттасили ислоҳот дар низоми таълими бетаваққуф дар мамлакат дар асоси Барномаи миллии тарбияи кадрҳо, эътирофи байналмилалии ин ҷараён, комёбиҳои сатҳи имрўзаи ҳаёти иқтисодӣ ва иҷтимоии тараққиёти Ўзбекистон ва ҳамчунин омилҳое, ки ба рушди минбаъдаи ҷумҳурӣ мусоидат менамоянд, бо мақсади таъмини баланд бардоштани малака ва коромўзии кормандони ҷавони истиқболноки педагогӣ ва илмӣ дар асоси истифодаи дастовардҳои таҷрибаи ҷаҳонии технологияҳои баланд ва тадқиқотҳои пешқадами илмӣ:

1. Бунёди Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Умед» оид ба дастгирии таълими ҷавонони соҳибистеъдод дар хориҷи кишвар бо Бунёди ҷумҳурии «Устоз» муттаҳид гардонда шуда, дар заминаи онҳо Бунёди Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Истеъдод» доир ба баланд бардоштани малакаи кадрҳои ҷавони истиқболноки педагогӣ ва илмӣ созмон дода шавад. Ҳайати идораи Бунёд тасдиқ гардад.

2. Пешниҳоди Вазорати мактабҳои олӣ ва миёнаи махсуси Ҷумҳурияти Ўзбекистон, Маркази таълими миёнаи махсус ва касбӣ, Вазорати маорифи халқ, Фарҳангистони илм, Маркази илм ва технология, вазоратҳо ва идораҳое, ки муассисаҳои таълими олӣ ва институтҳои илмию тадқиқотӣ доранд, Оҷонсии алоқа ва информатизатсия, Вазорати корҳои хориҷӣ, Оҷонсии алоқаҳои иқтисодии хориҷӣ, Ҷунбиши ҷамъиятии ҷавонон «Камолот» ва ҳамчунин корхонаҳои муштараки қаламрави Ўзбекистон, бонкҳо ва дигар ташкилотҳо пазируфта шавад. Рўйхати ҳомиён тасдиқ гардад.

Ба ўҳдаи Раёсати Бунёд баррасии пешниҳодот оид ба афзудани ҳайати ҳомиён аз ҷумлаи иштирокдорони хориҷӣ гузошта шавад.

3. Самтҳои асосии фаъолияти Бунёд чунин муайян гардад:

баланд бардоштани зарфияти заковати мамлакат, дараҷаи рушди соҳаҳои илм, педагогика ва иқтисодиёт то дараҷаи натиҷаҳои беҳтарин ҷустуҷўҳои пешқадами илмӣ ва дастовардҳои технологияҳои баланд, иштироки фаъол дар тараққиёти самтҳои илмӣ, ки дар Ўзбекистон решаҳои амиқи таърихӣ дошта, барои таъмини тараққиёти пойдори ҷумҳурӣ аҳамияти махсус дорад;

ба роҳ гузоштани ҳамкории амалӣ бо беҳтарин марказҳои илмиву таълимӣ ва мусоидат намудан ба муайян кардан ва такмили истеъдоди кадрҳои ҷавони истиқболноки педагогӣ ва илмӣ ба василаи тадқиқотҳои манфиатноки тарафайни илмӣ ва табодули таҷриба;

дар асоси грантҳои Бунёд мусоидат намудан барои сайқали истеъдоди кадрҳои ҷавони истиқболноки педагогӣ ва илмӣ, ки дар фаъолияти педагогӣ ва илмии худ дар мактабҳои олӣ ва муассисаҳои илмии мамлакат натиҷаҳои муайянро ба даст овардаанд ва соҳиби зарфият ва истеъдоди баланди эҷодӣ мебошанд, баланд бардоштани малакаи онҳо аз рўи соҳаҳои назарӣ ва амалӣ дар муассисаҳои илмӣ ва таълимии пешқадами давлатҳои мутараққӣ ва ҳамчунин коромўзии боҳадаф, амиқ намудани дониш дар соҳаҳои муҳими барои тараққиёти пойдори Ўзбекистон ногузир, самтҳои тадқиқотҳои илмии истиқболнок;

инкишофи ҳамкории тарафайн бо ҳомиён, аз ҷумла бо созмонҳои байналмилалӣ ва фондҳо, фаъолона ҷалб намудани сармояҳои маҳаллӣ ва хориҷӣ ба ҷараёни амиқ сохтани дониши кадрҳои ҷавони педагогӣ ва илмӣ ва баланд бардоштани малакаи онҳо;

таъмини татбиқи дониши замонавии пешқадами кадрҳои ҷавони истиқболноки педагогӣ ва илмӣ ба ҳаёти ҷумҳурӣ, таҷрибаи илмӣ ва технологии дараҷаи ҷаҳонӣ, ба роҳ гузоштани мониторинги доимии фаъолияти педагогӣ ва илмии онҳо.

4.Низом ва сохтори Бунёд тасдиқ гардад.

5. Бунёди Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Истеъдод» оид ба баланд бардоштани малакаи кадрҳои истиқболноки ҷавони педагогӣ ва илмӣ меросдори Бунёди Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Умед» оид ба дастгирии таълими ҷавонони соҳибистеъдод дар кишварҳои хориҷӣ ва Бунёди ҷумҳурии «Устоз» ҳисобида шавад.

Бунёди Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Умед» оид ба дастгирии таъмини ҷавонони соҳибистеъдод дар хориҷи кишвар ва Бунёди ҷумҳурии «Устоз» дар муддати як моҳ бо тартиби муқарраршуда фондҳои асосӣ ва маблағҳои молиро ба ихтиёри Бунёди «Истеъдод» гузаронанд.

6. Бунёд аз пардохти андоз, пардохтҳои гумрук ва молиёт (ба ғайр аз маблағҳое, ки барои гумрук расмӣ мегардад) ва ҳамчунин пардохтҳои ҳатмӣ ва ҷамъоварӣ барои буҷаи давлат ба мўҳлати панҷ сол озод гардад.

Аъзобадалии таъсисӣ ва маблағҳо, ки ба Бунёд ба сифати кўмаки ҳомиён аз ҷониби шахсони ҳуқуқӣ ва ҷисмонӣ, новобаста аз шакли мулкдорӣ дода мешаванд, аз пояи пардохти андоз хориҷ карда шавад.

7. Ба Ўзтелерадиокомпания, Оҷонсии миллии иттилооти Ўзбекистон, дигар воситаҳои ахбори оммавӣ васеъ равшан намудани фаъолияти Бунёд тавсия гардад.

8. Оҷонсии алоқа ва информатизатсияи Ўзбекистон Бунёдро бо воситаҳои алоқа, аз он ҷумла алоқаҳои ҳукуматӣ ва шабакаи боимтиёзи Интернет таъмин намояд.

9. Бунёд дар нишонии: ш. Тошканд, кўчаи Олмазор, бинои 171 ҷойгир карда, ин бино аз ихтиёри Донишгоҳи давлатии иқтисодии Тошканд ба ихтиёри Бунёд гузаронда шавад.

Таъмири бино ба ўҳдаи ҳокимияти шаҳри Тошканд бор карда шуда, онро то 1 ноябри соли 2003 ба анҷом расонад.

10. Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон № УП-1694 аз 7 январи соли 1997 ва моддаи 4 Фармони № УП-1869 аз 6 октябри соли 1997, қарори Девони Вазирон № 22 аз 13 январи соли 1997 ва № 576 аз 30 декабри соли 1997 беэътибор дониста шавад.

11. Назорати иҷрои Фармони мазкур ба ўҳдаи мушовирони давлатии Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон Т.Худойбергенов ва Т.Рисқиев гузошта шавад.

Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон И.КАРИМОВ.

ш. Тошканд,
1 июли соли 2003.

Дар бораи ҷамъомади сарони давлатҳои Созмони «Ҳамкории Осиёи Марказӣ»

5-6 июли соли 2003 Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон Ислом Каримов барои иштирок дар маҷлиси роҳбарони давлатҳои Созмони «Ҳамкории Осиёи Марказӣ» аз шаҳри Алмаато боздид менамояд.

Дар бораи ташрифи кории Президенти Федератсияи Русия ба Ҷумҳурияти Ўзбекистон

6-7 июли соли 2003 сафари кории Президенти Федератсияи Русия В.Путин ба Ўзбекистон баргузор мегардад.

Зимни ин сафар муҳокимаи вазъият ва дурнамои муносибати тарафайни Ўзбекистон ва Русия ва ҳамчунин масъалаҳои байналмилалӣ, ки боиси таваҷҷўҳи ҷонибҳои мазкур мебошанд, муҳокима хоҳанд гардид.

Тараннуми Ватани азиз

Тошканд. (Мухбири ЎзА Б.Мансуров).

Дар рўзгори фарҳангии мо озмун-азназаргузаронии «Ўзбекистон қўшиқ байрамлари», ки ҳар сол дар асоси Фармони Президенти мамлакатамон ва қарори Девони Вазирон баргузор мегардад, мавқеи калон дорад.

Ин гуна тадбир, чун дар байни намояндагони ҳамаи соҳаҳо, бо рўҳбаландии бузург дар байни кормандони Вазорати корҳои дохила низ мегузарад.

Дар байни кормандони органҳои умури дохила одамҳое кам нестанд, ки на танҳо ба муқобили ҷинояткорӣ фаъол мубориза мебаранд, ба ҳифзи ҳуқуқ ва осоиштагии шаҳрвандон мекўшанд, ҳамчунин метавонанд истеъдод ва санъати овозхонии худро ба маърази намоиш гузоранд.

Ба файзи ҷустуҷўҳои эҷодии онҳо ба васфи Ватан ва сарзамини мустақили мо суруду мусиқаҳои нав ба нав офарида мешаванд.

Дар зинаи хотимавии озмун-азназаргузаронии соли равон, ки дар театри миллии академӣ-драмавии Ўзбек ба вуқўъ пайваст, шефтагони санъати сароиндагӣ аз вазорати номбурда иштирок намуданд.

Бино ба хулосаи озмун мукофоти асосӣ—Гран-при ба иҷрогари суруди «Огоҳлик» («Огоҳӣ», шеъри Нуриддин Аминҷонов, мусиқаи Нуриддин Ҳайдаров) — нозири шўъбаи корҳои дохилаи ноҳияи Акмал Икромови шаҳри Тошканд, лейтенанти калони милитсия Алишер Ҳамроев дода шуд.

Дипломи дараҷаи аввал насиби корманди шўъбаи бехатарии сўхтори корҳои дохилаи вилояти Хоразм Бахтиёр Раҳмонов (барои суруди «Бу юртнинг ёшлари») («Ҷавонони ин диёр», шеъри Ҳайдар Муҳаммад, мусиқаи Шермат Ёрматов) гардид.

Ғолибонро озмун-азназаргузаронии ҷумҳуриявии ҷашни сурудҳои Ўзбекистон мунтазир аст.

Ғалла — 2003

Авҷи ғалладаравӣ

Имсол ғаллакорони вилояти Тошканд ҳамагӣ дар 137 ҳазор гектар (аз он 115 ҳазор гектараш заминҳои обёришаванда) ғалла коштанд. Онҳо ният доранд, ки ба анборҳои давлат 492 ҳазор тонна ғалла резанд. Аз ин рў, бо мақсади бо тезӣ ва беталафот бардоштани ҳосил раёсати умури дохилии вилоят штаби «Ғалла—2003» созмон дод. Бино ба низоми раёсат қаблан аз ғаллакорон талаб карда мешавад, ки ба пешгирӣ намудани сўхтор эътибори ҷиддӣ диҳанд. Аз ин хотир ба комбайнчиён ва ронандагони дигар воситаҳои нақлиёт рухсатномаи махсус дода шуд ва онҳо ҳангоми кор зери назорат мебошанд. Баҳри дар амал татбиқ намудани низоми умури дохилӣ, савияи механизаторон доир ба бехатарӣ ва пешгирӣ кардани ҳар гуна офатҳои табиӣ аз ҷумла, сўхтор аз санҷиши мутахассисон гузаронда шуда буданд. Ҳамчунин дар байни аҳолӣ низ пайваста оиди корҳои ғайриқонунӣ тадбирҳои тарғиботию ташвиқотӣ бурда мешавад. Ҳамаи ин чораҷўиҳои мушаххас баҳри бо муваффақият ба анҷом расондани мавсими ғалладаравӣ андешида мешавад. Гуфтан ҷоиз аст, ки нишондодҳои аввалаи ҳосилғундорӣ аз он гувоҳӣ медиҳад, ки ғаллакорони вилояти Тошканд имсол ба марраи мурод хоҳанд расид.

Ғ.БЕКНАЗАРОВ,
мухбири худамон.

Мурочиат ба хонандагони рўзномаи ягонаи сартосарии ҷумҳурӣ – «Овози тоҷик»

Ҳамзабонони азиз!

Дар фикри даъвату мурочиат набудем. Вале вазъи ногувори рўзнома моро водор намуд, ки ба шумо рў оварем. Аксарияти кормандони рўзнома огоҳие надоштанд, ки дар нимсолаи дуюм адади нашри он то ба 700 нусха поин меравад. Имрўз ноширон аз нашри ин миқдор рўзнома сар метобанд. Ва ҳақ ҳам доранд. Зеро дар шароити иқтисоди бозорӣ нашри нусхаи ночизи ҳама гуна рўзнома бар зарари онҳост. Мо мефаҳмем, бори зиндагӣ имрўз ба дўши ҳама гаронӣ мекунад. Вале аҷдоди мо дар рў ба рўи имтиҳонҳои сахту душвори зиндагӣ ҳамеша сари баланд дошт. Нангу номусаш ўро ба корнамоиву қаҳрамониҳои бемислу монанд раҳнамун месохт. Ақлу ҳунар ва заковатро ба кор мебурд, аз набуда ҳаст мекард.

Гоҳо мешавад, ки беморе дар ҳолати вазнин асту ҳамагӣ чанд грамм хуни тоза ўро ба оғўши ҳаёт боз мегардонад. Имрўз рўзномаи «Овози тоҷик» низ дар чунин ҳол аст. Дастгирии самимона ва дилсўзонаи Шумо ўро ба оғўши ҳаёт бозмегардонад.

Ҳар касе, ки чунин меҳре дар дилаш пайдо шавад, то 20-уми ҳар моҳ метавонад ба он дар шўъбаҳои алоқа обуна гардад ва аз моҳи оянда дастрас намояд.

Умед аст, ки масъаларо бо тамоми нозукиҳояш дарк менамоед ва намегузоред, ки «Овоз»-атон ба ин осонӣ хомўш гардад. Охир ин «Овоз» 80 сол аст, ки ба гўшҳо мерасад.

Ҳайати таҳрири «Овози тоҷик».

Фармон ва иҷро

Замин ва замон

Дар ҳама давру замон Заминро чун Ватан муқаддас ситоиш кардаанд, онро манбаи рўзирасони одамон, ҳайвонот, умуман ҳама ҷонзодҳо донистаанд. Дар муқаддастарин китобҳо низ ҳамин маънӣ зикр ёфтааст. Аз ҷумла, шоири ҳассос Лоиқ гуфтааст:

Замин—як ҷуръа оби охирин аст,
Ки бар қадраш расӣ дар ташнагиҳо.
Замин—як охирин нон аст, мардум,
Ки бар қадраш расӣ дар гушнагиҳо.

Аксарияти мардуми мо, ки деҳқонзодаанд, ба замин меҳри калон доранд, баҳри ба даст овардани ҳосили ҳама навъ зироат, долу дарахт аз таҳти дил меҳнат кардаанду мекунанд, то дастархони худ ва аҳли диёри худро пур аз неъмат намоянд. Мутаассифона, дар замони шўроҳо замин умумӣ—«колхоз» шуду бе соҳиб монд. Дар он бо амру фармони боло кишту кор мешуд, заҳрҳои гуногун мерехтанду ба зўр ҳосили «дилхоҳ» ба даст меоварданд. Ҳосили саҳро дарҳол дар амбори давлат ҷой ва аксари он тўъмаи «мушу каламуш»-ҳо мешуд, бободеҳқони заҳматкашида чун одат ҳаққи ночиз мегирифт.

Истиқлолият заминро ба соҳибони ҳақиқиаш баргардонд. Имрўз аз 3541 ҳазор гектар замини кишт, 94 фоизаш—3326 ҳазор гектар дар ихтиёри ширкатҳо, хоҷагиҳои фермерию деҳқонист. Аз он 992000 гектараш дар ихтиёри хоҷагиҳои фермерӣ ва 404 ҳазор гектараш дар дасти хоҷагиҳои деҳқонист.

Ин комёбии беназири соҳаи зироаткорӣ дар Ўзбекистон аст. Дар сари ин тадбир Президенти Ўзбекистон Ислом Каримов қарор дорад. Дар омади гап ҳаминро бояд ёдоварӣ намоем, ки ҳанўз пеш аз истиқлолият, аз 15 августи соли 1989, баъди ба сари ҳокимияти Ўзбекистон омадани Ислом Каримов ба одамон додани томарқа (замин барои сохтани иморат) дар қишлоқҷойҳо сар шуда буд. Аз ин пеш дар ҳудуди колхозу совхозҳо ба даст овардани 10-15 хол замин, барои ҳавлию ҷой, муаммои калон, манбаи ришвахўрию пораситонӣ буд. Истиқлолият ба мардуми мо он боварие, ки нисбати замин чун сарчашмаи зиндагӣ дошт, баргардонд. Ба оянда умеду боварии онҳоро афзуд. Соҳибони ҳақиқии замин дар ҷомеа мавқеъ ёфтанд. Барои пешрафти кор имкону замина фароҳам шуд.

Дар баробари ҳамин, саволи табиӣ ба миён меояд: оё чунин тадбир он суду самаре, ки давлат онро мехост, дод?

Дар ин маврид ҷавоби мусбат дуруст аст. Чунки Ўзбекистон акнун ба ивази асъор аз хориҷ ғалла намехарад. Дар ин соҳа низ истиқлолият ба даст омадааст. Аз саҳифаҳои матбуоти даврӣ ба ҳама маълум, ки имсол дар кишвар дар 1 миллиону 390 ҳазор гектар замин ғалла кишт шудааст. Ба даст овардани 2 миллиону 500 ҳазор тонна ҳосили ғалладона ба нақша гирифта шудааст. Хушхабарҳои аз вилоятҳо расида аз он гувоҳӣ медиҳанд, ки ҳосили дилхоҳ рўйидаасту нақшаи пешбинишуда амалӣ мегардад. Корпоратсияи давлатии саҳҳомии «Ўздонмаҳсулот» барои бо сифати хуб дар анборҳои мувофиқ нигоҳ доштани маҳсулоти мазкур тамоми чораю тадбирҳоро дидааст. Аз ҷумла, 54 элеватор барои қабули 56,2 ҳазор тонна ғалла омодааст. Анборҳои рўпўшидаи ҷумҳурият як миллиону 7,3 ҳазор тонна ғалладонаро қабул хоҳанд намуд. Бошишгоҳои рўпўшида низ 432,7 ҳазор тонна ғалларо нигоҳдорӣ карда метавонанд.

Давлат барои истифодаи босамараи замин мунтазам ғамхорӣ намуда, дар ин роҳ чораю тадбирҳо мебинад. То ки дасти деҳқон кушода, истиқболи кораш равшан бошад. Он чиз сир нест, ки ҳанўз ба ин масъала дар ҷойҳо ҳар гуна монеъият пеши роҳи деҳқонро мегирад. Гоҳ санҷишу тафтишҳои бемаврид, гоҳ аз бонкҳо надодани маблағи зарурӣ, гоҳо аз тариқи муассисаҳои дахлдор дар вақташ ба хоҷагиҳои фермерӣ, деҳқонӣ кам ё ба таъхири вақт додани поруҳои маъданӣ ва ғайра ба мушоҳида мерасанд.

Девони Вазирони Ўзбекистон дар таърихи 22 январи соли ҷорӣ ба мақсади вусъату ривоҷ бах-

шидан ба кори зироат қарор қабул карда буд, ки дар кишвар хоҷагиҳои фермерӣ бояд ҳар чӣ зудтар тараққӣ ёбанд. Зеро, маҳз ҳамин усули хоҷагидорӣ дар сектори зироат аз ҳама қулай, содда ва фоидабахш аст. Моҳи гузашта дар Вазорати зироат ва хоҷагии оби мамлакат бахшида ба ҳамин мавзўъ маҷлиси калон барпо шуд. Дар он масъалаи боз ҳам вусъат бахшидан ба кори хоҷагиҳои фермерӣ муҳокима гардид. Дар асоси санҷиши мутахассисони соҳа пешбинӣ шуд, ки 177 муассисаҳои хоҷагии қишлоқ бояд ба хоҷагии фермерӣ табдил дода шаванд. Зеро аксари ин хоҷагиҳо ба давлат фоидаи кам, ҳатто зарар меоваранд. Дар баробари ҳамин, қайд гардид, ки барои пешрафти зироаткорӣ, махсусан хоҷагии фермерӣ, тафтишу санҷишҳои барзиёди органҳои давлатӣ, мудохилаи ҳокимиятҳо кам шаванд.

Се шакли хоҷагидорӣ ва ривоҷи зироаткорӣ

Иқтисодиёти Ўзбекистон, аз ҷумла соҳаи зироаткорӣ баъди истиқлолият бо қадамҳои калон, дилпурона пеш меравад. Алҳол, асосан се шакли хоҷагии қишлоқ дар ҳама ҷо маълум. Инҳо, хоҷагиҳои ширкатӣ, фермерӣ, ва деҳқонӣ мебошанд. Дар хоҷагиҳои ширкатӣ заминро ба деҳқонон дар асоси пудрат (ба ҳар оила) медиҳанд. Дигар хел карда гўем, ширкат замини хоҷагиро дар асоси шартнома ба деҳқонон иҷора медиҳад. Ба хоҷагиҳои деҳқонӣ бошад, заминро ба муддати аз 10 сол то 49 сол мувофиқи шартнома барои истифодабарӣ во мегузоранд. Имтиёзу шароити хоҷагиҳои деҳқонӣ аз ин ҳам бештар аст: замин ба хоҷагиҳои деҳқонӣ якумрӣ, бо ҳуқуқи ба мерос гузоштан дода мешавад.

Тавре, ки аз ин пеш зикр ёфт, хоҷагиҳои ширкатӣ дар бисёр маврид, ба монанди хоҷагиҳои деҳқонӣ, фермерӣ фоида ба даст наоварда, гоҳо ба касодӣ рў ба рў мешаванд. Чунин ҳол дар фаъолияти баъзе хоҷагиҳои фермерӣ низ рух медиҳанд. Сабаби ин, пеш аз ҳама, дар ҷойҳо аз паси панҷа нигоҳ кардани раҳбарият ба кори чунин хоҷагиҳо мебошад. Яъне, роҳбарияти кишвар ба пешрафти кори деҳқонӣ ғамхории зиёд мекунад. Ҳамасола қарору фармонҳо мебароянд. Аммо ҳанўз ҳамон шакли бюрократии корбарӣ дар ҷойҳо ба ин монеъ мегардад. Агар чунин камбудӣ намебуд, комёбии зироаткорони кишвар аз ин ҳам бештар, маҳсулоти онҳо ҳам бозоргиру ҳам ба андозаҳои байналхалқӣ мувофиқ мешуд.

Вақте ки дар вилояти Сирдарё мухбир будам, чанд нафар ҷавонони ба кори деҳқонӣ дили гарм доштаро медонистам, ки онҳоро маҳз коғазбозию муносибати бюрократҳои дар ҳокимият буда, аз кор дилхунук карда буд. Яке аз онҳо бо машаққат 10 гектар замини ширкатеро аз ноҳияи Боёвут ба иҷора гирифта пахта корид. Ба ў дар вақташ на техника, на равғанҳои барои техника даркориро ва на поруюу моддаҳои кимёвии даркориро доданд. Дар натиҷа, Саидолим Атаеви кордон ба қарз ғўтид. Хуб аст, ки ў мошини боркаши тамғаи КамАЗ дошт ва писараш як соли дароз бо шартнома бори заводи равғанбарории Гулистонро кашонида, аз он қарз халос хўрд.

Соли равон дар Ўзбекистон 80 ҳазор фермер кор мекунад. 3 милиону 300 ҳазор хоҷагиҳои деҳқонӣ фаъолият доранд. Аксарияти онҳо соҳибони ҳақиқии заминанд. Ба замин меҳру муҳаббат доранд. Иштиёқашон ба кор баланд. Лекин на ҳамеша шароит бараяшон мусоид. Амру фармонҳои ҳукумат агар ба пурраги иҷро шаванд, самараи кори онҳо хеле афзун, неъматҳои мамлакат боз ҳам зиёд мешуданд. Аз рўи маълумоти ҷонишини директори генералии маркази илмӣ-истеҳсолии хоҷагии қишлоқи Ўзбекистон, доктори илми иқтисод Одил Олимҷонов, ба чӣ асос бошад, ки дар бисёр ҷойҳо ба иҷора додани замин барои фермерҳо мўҳлати аз ҳама камтарин—10 сол нишон дода мешавад. Дар баъзе ҳолатҳо, роҳбарияти нав ба кор омада, аз дасти соҳиби ҳақиқӣ заминро кашида мегиранд, то вайро дубора тақсим намояд.

Фармони Президенти мамлакат «Дар бораи роҳҳои боз ҳам амиқгардонии ислоҳот дар хоҷагии қишлоқ» барои деҳқон айни муддао гардид. Мудохилаҳои беҷо, амру нишондодҳои гуногуни ба кор халалрасонанда, ки аз ҷониби раҳбарияти хоҷагии об, маъмурини маҳаллӣ сурат мегирифт, манъ карда шуд. Дигар камбудиҳои дар ин бобат ҷой дошта: таъминоти маводи нафтӣ, техника ва қисмҳои эҳтиётӣ, хизматрасонӣ, бо маблағ таъмин намудани хоҷагиҳои фермерӣ нишон дода шуданд, то ки замин ба деҳқон ва деҳқон ба замин муносибати хуб ва босамара дошта бошанд, аз ин мамлакат ва халқи мо фоида бинад.

Ҳа, имрўз давлат рў ба деҳқон, одами замин ниҳод. Чунки боигарии деҳқон, боигарии мамлакат, афзудани иқтидори иқтисодии давлати мост, ки инро ҳамеша сарвари давлати мо такрор ба такрор исрор намудаанд.

Ба ҳамин монанд, ба хоҷагиҳои фермерию деҳқонӣ аз ҳама сонӣ, он ҳам барои онҳое, ки бо шартномаи давлатӣ ғалла, ё пахта коштаанд, додани поруҳои маъданӣ, нафт, техника ва ғайри хилофи талаби сиёсати давлатист. «Бо раҳбарият забон ёфта кор кун»—гуфтани баъзеҳо ба пешрафти кор монеъ мегардад. Дар ҷойҳо ҷорӣ намудани фурўши маҳсулоти зарурӣ барои хоҷагиҳои фермерӣ ва деҳқонӣ, ин талаби давлат аст. Бинобар ин ҳам, дар ҷое, ки барои пешрафти кор аз тарафи раҳбарият шароит муҳайё мешавад, натиҷаҳо ҳатман дилхоҳ. Ҳосилнокии замин хоҳ аз пахта бошаду хоҳ аз ғалла, ё дигар навъи зироат баланд аст. Дар вилоятҳои Тошканд, Самарқанду Бухоро, Андиҷону Наманагон ва Фарғона деҳқонони тадбиркоре, ки аз чанд хол (сотих) замини назди ҳавли то як миллион ва аз он ҳам зиёд даромад ба даст меоваранд, хеле бисёр.

Замини Ўзбекистон босаховат аст. Деҳқонони он кордон мебошанд. Давлати мо барои нашъунамои корҳои зироат ҳамеша ғамхорӣ мекунад. Технологияи нави кор дар соҳаи истифодаи оқилонаи замин, об пешниҳод мешаванд. Аз он бо самар истифода кардан иқтисодиёти мамлакатро афзун, мардуми кишварро серу пур хоҳад кард. Барои ин ба Замин ва об бо меҳри деҳқони асил, мусулмони комил рафтору муносибат даркор аст. Замини ризқрасони ҳамаи ҷонзодҳо, ки барои ҳар яки мо чун Ватан муқаддас ва чун модар меҳровар аст, гарчи дар зери пои мост, вай аз мо болост. Давлати мо, замон тақозо дорад, ки бо вай чунин гуна ба меҳру навозиш рафтор намоем. Зеро шоири файласуф Лоиқ гуфта буд:

Замин дар зерои по аз мо баланд аст,
Ба рўяш нақши ҳар як пой панд аст.
Макўбаш бо қадамҳои халалгор,
Замин чун фалсафӣ дар фикр банд аст...

М.ОТАХОНЗОДА,
муҳаррири шўъбаи зироат,
ва иқтисодиёти «Овози тоҷик».

Фушурдаи хабарҳо

Маҳфили дўстдорони Индонезия

Дар Тошканд ҳанўз сафорате мисли сафорати Индонезия чунин маҳфиле созмон надода буд, ки дар он ҳозиронро дўстони кишвари худ хонда, дар сари ҳар чанд вақт аъзои онро ҷамъ оварда, аз хусуси ҳаёти кишвари худ ва муносибати он бо Ўзбекистон силсиласўҳбатҳо ба амал орад.

Агарчи аз Ўзбекистон ин кишвар фарсаҳҳо дур аст, дар зоҳир ва ботин умумияти зиёд дорад. Индонезия бузургтарин мамлакати мусулмоннишин аст, ки аҳолии беш аз 210 млн нафарааш 90 фоиз мусалмон аст. Мамлакат дар ҷануби шарқии Осиё бештар аз 15 ҳазор ҷазираву ҷазирачаҳоро фаро гирифта, аз ин лиҳоз ҳам бо дунёи берун аз тариқи об алоқа намуданаш осон аст.

Индонезия бо Ўзбекистон беш аз даҳ сол аст, ки муносибати дипломатиро ба роҳ гузоштааст ва имрўз табодули мол байнашон соле 20 млн. долларроо ташкил менамояд. Аксари ин доду гирифт ба пахта рост меояд, ки онро аз Ўзбекистон мебарад. Сафири Фавқулодда ва Мухтори Индонезия дар Ўзбекистон Ҳошим Солеҳ дар охирин чунин сўҳбат бо аъзои маҳфил, ки онро асосан журналистон ташкил менамоянд, хушхаберо эълон намуд, ки бино бар он ҳоло Ҷамъияти дўстии Ўзбекистон — Индонезия дар арафаи тасдиқ шудан аст. Ва бо таъсис шудани чунин ҷамъият мамлакатҳо боз ҳам бо якдигар қарин ва ошнотар гардида, гўё фосилаи ҷуғрофии байни онҳо кўтоҳтар мегардад.

Ғояи Жак Ланг

Аз ин бист сол қабл бо ташаббуси вазорати фарҳанги Фаронса ва вазири онвақтаи он Жак Ланг ҷашни мусиқӣ ба анъана табдил дода шуд, ки ҳоло он 21 июни ҳар сол дар беш аз сад мамлакат баргузор мегардад.

Дар Тошканд имсол он дар Боғи Ирам ва дар Консерваторияи миллии Ўзбекистон, Иттиҳодияи оҳангсозон, клуби «Катакомба», Маркази фарҳанги ба номи Виктор Гюго дар пойтахт баргузор гардид, дар он ҳар гуна мусиқии муосиру классикӣ садо дод. Дар чунин ҷашнҳо, ба назари созмондиҳандагони он, ному падидаҳои нави ҳунари мусиқӣ тавлид мегардад.

Дар Ҷашни мусиқӣ гурўҳи ҳунарии «Суғдиён», шогирдони коллеҷи ба номи Ҳамза, гурўҳи «Янги йўл» ва гиторнавози фаронсавӣ Эммануэл

Дюринг низ ширкат намуда, ҳозирон тамоми рўз дар ин ё он ҷои ҷашн аз оҳангу лаҳнҳои мухталиф баҳравар гардиданд.

Т. ХОВАРӢ.

Мурофиаи судӣ поён ёфт

Дар Суди Олӣ дида баромадани кори ҷиноӣ нисбати директори собиқи Сароҷонсии роҳҳои ҳавоии Ширкати миллии «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Ф.Кадермеев ва дигарон поён ёфт.

Суд аъзоёни гурўҳи ҷинояткорро бо сардории Ф.Кадермеев дар тороҷ кардани мулки Ширкати миллии ҳавопаймоӣ дар ҳаҷми калон, фиребгарӣ, корбарии зидди манфиати Ўзбекистон, саркашӣ аз пардохти андоз, вайрон кардани қонуну қоидаи савдою хизматрасонӣ, аз мансаб суиистеъмолкунӣ, сохтакорӣ, додану гирифтани пора гунаҳкор мешуморад.

Аъзоёни гурўҳи мазкури ҷинояткор ҳар кадом ба муддати ҳар хел аз озодӣ маҳрум карда, мувофиқи гуноҳашон ба ҷазо кашида шуданд.

Аз тарафи мақомоти тафтиши пешакӣ ва суд аз гунаҳкорон барои расондани зарари моддӣ, ки дар натиҷаи ҷинояткориҳо содир гаштааст, миллионҳо сўм маблағ ситонда шуд.

Хизмати матбуоти Суди Олии Ҷумҳурияти Ўзбекистон.

Хабарҳо аз вилояти Бухоро

Истироҳат

Лагери солимгардонии «Зарафшон» 120 нафар фарзандони аҳли меҳнати ноҳияҳои Вобканд, Бухоро, Ррометан, Пешкў ва Шофирконро ба оғўш гирифт.

Мавсими истироҳати бофароғати бачаҳо бо барномаи консертии Хонаи маданияти ноҳияи Вобкент оғоз ёфт. Ҳаваскорони бадеӣ бачагонро бо рақсу сурудҳои тару тозаи худ мамнун сохтанд. Тантанаҳои оғози истироҳат дар атрофи машъал ба амал омад. Лагер дар ҷои хушманзараи иншооти оби «Дуоба» ҷойгир шудааст, ки аз он ҷо оби Амударё ба ноҳияҳои баҳамназдики ду вилоят тақсим мешавад. Боду ҳавои форами гирду атроф, боғу гулгаштҳо истироҳати бачагонро табъи дил мекунад. Онҳо гармии тобистонро ҳис нанамуда обу тоб меёбанд.

—Дар лагер барои истироҳати бачаҳо тамоми шароит муҳайёст,—мегўяд мудири шўъбаи таълими халқи ноҳияи Вобканд Ш.Амонов.—Истироҳаткунандагон бо хелҳои гуногуни варзиш шуғл варзида, дар маҳфилҳои мухталифи бадеӣ иштирок мекунанд, ба шаҳрҳои Бухоро ва Навоӣ саёҳат ташкил карда мешавад.

Хизматрасонӣ

Дар ноҳияи Олот дар давоми солҳои 2003-2006-ум 7 корхонаи маишӣ ба истифода супурда хоҳад шуд. Ин аз барномаи инкишофи шохобчаҳои хизматрасонӣ ба аҳолӣ ҷой гирифтааст, ки онро ҳокимияти ноҳия тасдиқ кардааст.

Мувофиқи гуфти ҷонишини ҳоким оид ба масъалаҳои иҷтимоӣ Ш.Сайлиев чунин барнома баъди омўзиши ҳолати хизматрасонии маишии ҳамаи қишлоқҳои ноҳия тартиб дода шудааст. Мувофиқи мушоҳидаҳо ҳолати хизмати маишӣ аз дараҷаи нишондиҳандаҳои миёнаи вилоятӣ паст мебошад. Барои беҳтар намудани вазъияти хизматрасонии маишӣ тамоми чораҳо андешида мешавад.

Тавре ки Ш.Сайлиев маълум кард, дар деҳаҳои Деҳнав, Талқонсайёд, Ҷумъабозор ва дар маркази ноҳия корхонаҳои хизмати маишӣ сохта мешавад. Дар онҳо ба аҳолӣ аз рўи пойафзолдўзӣ, таъмири техникаи электронӣ ва соат хизмат расонда хоҳад шуд. Ғайр аз ин аҳолии деҳот аз хизмати сартарошхона ва салони суратгирӣ баҳра мебардорад.

Ҳафтаи варзиш

Дар маҳаллаи «Чўлқувар»-и шаҳраки Қаровулбозор ҳафтаи варзиш гузаронда шуд, ки он баъди қабули қарори ҳукумат аз рўи инкишофи варзиши бачагона дар ҷумҳурият ба амал омад. Дар давоми 7 рўз ҷавонони маҳалла аз рўи футбол, волейбол, варзиши сабук ва дигар намудҳои варзиш мусобиқа карданд.

—Дар рўзҳои таътили тобистона бачаҳо бояд бо машғулиятҳои нафънок банд бошанд мегўяд, раиси ҷамоаи маҳалла З.Абдуҷалилова.—Мақсади ҳафтаи варзишӣ эълон намудани рўзҳо маҳз барои ҳамин аст. Фаъолнокии бачаҳои маҳалла дар иштироки он моро хеле шод гардонд,—мегўяд З.Абдуҷалилова.—Фақат дар мусобиқаи футбол 7 тими бачагон иштирок карданд. Рўзҳои таътили бачаҳо боз борҳо чунин ҳафтаҳои варзишӣ гузарондан дар назар дошта шудааст.

ОИ «Туркистон-пресс».

Дониш танҳо василаест

Арзишҳои маънавӣ ва маънавияти шахс дар ҳар давру замон аз мавзўъ ва масъалаҳои мубрам будааст. Он дар доираи на танҳо фарҳангҳо (Шарқу Ғарб), балки дар дохили як фарҳанг бо лафзу мафҳумҳо ва каламоти гуногун шарҳу таъбир мешавад. Дар ағлабе аз ҷамъиятҳо маънавиятро ба мафкура ва сиёсат марбут медонистанд ва медонанд.

То ҷое, ки маълум аст, мафҳуми маънавият чӣ аз лиҳози илмӣ-мантиқӣ ва чӣ аз ҷиҳати фалсафӣ равшан нашудааст. Дар воситаҳои ахбор мафҳумҳое истифода мегарданд, ки онҳо муродиф ва ҳамсанг бо маънавият ва дунёи руҳонии инсон хонда мешаванд — мисли ахлоқ, маърифат, фазилат, одоб, фарҳанг ва ғайра.

Алҳол дар мактабҳои олии Ўзбекистон ва умуман дар сохтори таълим барномаву дастурҳо марбут ба маънавият ҷорӣ ва тадрис мегарданд. Мусоҳибаи хабарнигори «Овози тоҷик» бо доктори улуми фалсафа, профессори кафедраи этика ва эстетикаи Донишгоҳи миллии Ўзбекистон ба номи Мирзо Улуғбек Ҳақназар Қурбонмамадов аз ин мафҳумҳо шурўъ гардид ва дар оғози сўҳбат хоҳиш намуд аз тафовут ва умумияти маънавият бо фанҳои этика, эстетика, маданиятшиносӣ, адабиёт... ҳарф занад.

— Мафҳуми «маънавият» (маънавиёт) чӣ дар фарҳанги гузаштаи мо ва чӣ имрўз хеле ҳам васеъ ва доманадор дониста мешавад ва тамоми олами рўҳӣ, ақлӣ, эҳсосоти инсонро дар бар мегирад. Аз ин лиҳоз тамоми илмҳои гуманитарӣ (фалсафа, этика, эстетика, диншиносӣ, санъатшиносӣ, маданиятшиносӣ бо мақсади ғанӣ кунонидани маънавияти инсон истифода мешаванд ва маънавият ҳамчун як фанни алоҳидаи таълим то кунун дар ягон барномаи таълимии мамолики мутараққӣ ба чашм намерасад ва ҳамчун як фанни алоҳидаи таълим ба мантиқ ва омўзиши маънавияти инсонӣ мувофиқат намекунад. Ба ғайр аз ин маънавият формулаи математикӣ, қавоиди грамматикӣ, ҳисобу китоби статистикӣ надорад, ки онро таълим бидиҳанд. Маънавият ва мафҳуми одамият чи дар фарҳанги Ғарб ва чи дар фарҳанги Шарқ баъзан чун синоним (мутародиф) дониста мешаванд. Хулоса, маънавият чизест, ки ба василаи он одамро аз дад (ҳайвони ваҳшӣ) фарқ мекунонад. Агар каме хулосабарории фалсафӣ кунем, тамоми қувваи бузурги руҳӣ, ақлӣ, эҷодии гузаштагони мо ба он равона шуда буд, ки шахсро маънавият бибахшанд, зеро аз Саъдии бузург аст ин: «На ҳар одамизода аз дад беҳ аст, Ки дад з-одамизодаи бад беҳ аст».

— **Лекин ман дар бораи асосҳою василаҳои маънавият ҳам савол гузоштам. Он асосҳою василаҳо кадоманд ва чӣ гуна онҳоро дарёфт ва дар куҷо ҷустуҷў кард?**

— Агар сухан аз асосҳою василаҳои маънавият равад, онҳо дар фарҳанги умумибашарӣ хеле ҳам равшан муайян шудаанд. Масалан, арзишҳои ахлоқӣ, динӣ, фалсафӣ, бадеӣ, эстетикӣ, илмӣ ва ғайра бечуну чаро асосҳои маънавияти ҳам шахс ва ҳам ҷомеаро ташкил медиҳанд ва ин асосҳо ба василаи улуми фалсафа, дин, ахлоқ, адабиёт, эстетика ва дигар улуми гуманитарӣ омўхта мешаванд.

— **Пас ба маънавият ҳамчун як фанни алоҳида зарурат намемонад. Фанни «маънавият» натиҷаи сохтакориҳост ва ё сарфаҳм нарафтан ба моҳияти он аст?**

— Хулосаи мантиқии шумо аз гуфтаҳои ман дуруст аст. Маънавият чун фанни алоҳидаи омўзиш дар табақабандии илмҳои чи гузашта ва чи ҳозира вуҷуд надорад. Бесабаб нест, ки муаллимон ва устодон дар вақти тадриси ин фан аз куҷо оғоз бикунанд ва дар куҷо ба итмом расонанд, ҳайрон мешаванд. Омўзгорони ин фанро бо ахлоқшиносӣ (этика), зебоишиносӣ (эстетика), санъатшиносӣ, диншиносӣ, маданиятшиносӣ табдил медиҳанд ва умуман дубликат (нусхабардорӣ) мекунанд.

Аз ин бадтар баъзеҳо маънавиятро ба идеология, сиёсат табдил медиҳанд ва ё мушобеҳ медонанд. Ба маънавият қолаб задан, онро мисли мол нарх мондан, мисли сиёсат ба манфиати як гурўҳ, аъзоёни ҳизб равон кардан ва ё ба мисли идеология ба як ғоя тобеъ гардондан ва мисли фанҳои физика, менеҷмент, иқтисод, кимё ва ғайра омўхтан натиҷае намебахшад. Маънавият формулаи илмӣ, қавоиди грамматикӣ надорад.

— **Суханҳои шумо хеле ҳам фалсафӣ ба назар мерасанд, бинобар ин хонандагони рўзнома шояд маънои онҳоро дуруст дарк карда натавонанд. Оё имкон дорад, ки оммафаҳмтар шарҳ диҳед?**

— Пас ба як ривояте, ки ҳам дар фарҳанги Шарқ ва ҳам Ғарб маъмул аст, муроҷиат мекунем: подшоҳ дояе дошт бо шираш бузург шуда. Доя рўзе назди подшоҳ омада, пурсон мешавад, ки ба ивази шири ў писарашро маънавият ва ҳикмат таълим бидиҳад. Подшоҳ дар ҷавоб:

— Ман метавонам писари шуморо вазир ё сафир бикунам, аммо бо маънавияту баҳикмат кардани ў қудрат надорам, зеро ин амалиётест, ки ба худи писари шумо вобаста аст. Дониш омўхтан, дониш доштан ҳанўз аломати соҳиби маънавият, фазилат нест. Дониш танҳо василаест ба маънавият расидан. Ҳақиқате, ки ин фикрро тасдиқ мекунад ба ҳама маълум аст: «олим шудан осону одам шудан душвор аст». Маънавият маҷмўаи заковату донишу хирад аст. Бесабаб нест, ки гузаштагони мо ҳикматро аз дониш баландтар мегузоштанд.

— **Маълум аст, ки дар вақтҳои гузариш аз як сохти ҷамъиятӣ ба сохти дигар, ё дар вақти таҳаввулоти он маънавият поймол мешавад. Ман ҳоло ба таърихи ин масъала фурў намеравам, лекин чунин тағиротҳо ба назарам хеле печ дар печ аст. Бинобарин мехостам фикри шуморо бифаҳмам — маънавият ва иқтисоди бозорӣ, ки рақобат, пул, мол, рушди иқтисоди ҷомеаро муайян мекунанд, бо ҳам мухолиф нестанд? Оё пул дар шароити иқтисоди бозорӣ садди роҳи арзишҳои маънавӣ намешавад?**

— Ман боварӣ надорам, ки бо се-чор сухан ба ин саволи шумо ҷавоби муфассал бидиҳам. Дар ҳақиқат пул шайтонест, ки оламро вожгуну хароб мекунад. Шоири ширинкаломи мо Савдо дар вақташ ин хусусияти пулро хеле ҳам ҷаззоб баён карда буд:

Он ки дорад кафш дар по,
Ҷома бар дўш, зар ба ҷайб,
Гарчи беақл аст, мегўянд:
Ў ақли кулл аст.

Агар суханронии бузургонро андак дигар кунем, пул метавонад нобиноро ба бино, бадбашараро ба хушрўй, кўзапуштро ба хушқомат, пири фартутро ба ҷавон, дурўғро ба рост, талхро ба ширин, беинсофро ба боинсоф ва ғайра табдил бидиҳад. Хулоса пул тавқест бар гардани маънавият. Шояд тавқи абадӣ. Албатта дар шароити иқтисоди бозорӣ на ҳама вақт пул ва маънавият бо ҳам созиш мекунанд. Лекин ягона роҳи халосӣ аз ин шайтони бузург ба худи шахс вобастагӣ дорад. Пул бояд дар хидмати маънавият бошад.

— **Чунин арзишҳои маънавӣ ба мисли виҷдон, инсоф, муҳаббат, ҳуқуқ ва ғайра чунон ки аз асарҳои бадеии нависандагони Ғарб медонем, нарх кардаю фурўхта мешуданд. Чаро чунин рафтор ҳама вақт дар ҷомеа маҳкум мешуд ва то кунун, яъне дар ибтидои қарни XXI ҳам ҷой дорад ва дар оянда ҳам, фикр мекунам, дар ҳар як шаклу намуд зуҳур мегардад. Шояд асоси маънавият, сутунҳои асосии он мустаҳкам набошанд?**

— Фикр мекунам, ки арзишҳои маънавии умумибашарӣ нарх карда намешаванд. Масалан, чуноне ки шумо ба виҷдон ишора кардед. Виҷдон арзиш дораду нарх надорад. Ман наметавонам ба мағоза даромада, бигўям, ки ба ман сад ё дусад грамм виҷдон бидиҳед, ки виҷдонам тамом шудааст. Виҷдон чун арзиш ба чорчўбаи нарх, ки мафҳуми софи иқтисодист, маҳдуд намешавад. Виҷдон яке аз сифатҳои олии маънавии инсон аст. Аммо дар мавридҳое, ки виҷдон поймол шуда, шахс ба виҷдонфурўшӣ мепардозад, ин маънои онро дорад, ки маънавияти ин шахс хеле заиф аст.

— **Маълум аст, ки дар натиҷаи ғалабаи оламшумули коммунистӣ дар тўли ҳафтод сол мо аз арзишҳои маънавии худ дур гаштем. Шумо ба хонандагони рўзнома ҳамин масъаларо мушаххас карда мегуфтед: аз кадом арзишҳои миллӣ бегона шудем?**

— Фикр мекунам, дар аввал мо аз сутунҳои ҳазорсолаи маънавияти худ бенасиб шудем. Масалан, сутуни аввали арзиши маънавии мо: пиндори нек, гуфтори нек, кирдори нек, ки ҳанўз дар «Авасто» муайян шуда буд, мо дар сухан як чиз мегуфтему дар амал чизи дигар мекардем, аз минбар ба ростӣ қасам мехўрдему дар зиндагӣ баръакси ростӣ амал мекардем ва ғайра. Дигар ин ки бисёр мафҳумҳое, ки асли моҳияти маънавиро ифода мекарданд, кўҳнашуда эълон шудаанд ва аз забон, тафаккури миллӣ аз руҳиёти мардум партофта шудаанд. Масалан мафҳумҳои «Устод», «Ҳаким», «Хоҷа», «Мавлоно», «Шайх», «Мирзо», «Шайхурраис», «Амир», «Мирзо» ва ғайра. Чунин мафҳумҳо (калимаҳо) сутунҳои маънавияти моро ташкил медоданд. Онҳо на танҳо лақаби табақаи рўҳонӣ, эҳтиром ба уламои бузург, балки сатҳи баланди маънавияти шахсро ифода мекарданд. Барои аъзои ҷомеа ин мафҳумҳо чун идеал, намуна хидмат мекарданд. Тасаввур кунед, мо аз ҳакимон, шайхон, устодон, мирзоён ва ғайра худро дур гирифтем. Як мисоли оддӣ. Дар шаҳри Тошканд кўчаҳои «А.Навоӣ», «А.Ҷомӣ» ҳастанд. Тибқи арзиши маънавӣ кўчаро на ба хотири ном, балки ба хотири шахсияти бузурге, ки дорои ин ном аст, мегузоранд. Аз ин хотир кўчаҳо бояд номи «Мир Алишер Навоӣ» ё «Мавлоно Ҷомӣ» дошта бошанд, на «А.Навоӣ» ё «А.Ҷомӣ» (калкаи русӣ). Кор то ҷое расид, ки ҳатто муҳаққиқони ҳаёт ва эҷодиёти Мавлоно Ҷомӣ ва Мир Алишери Навоӣ аз истифодаи калимаҳои «Мавлоно» ва «Мир» худдорӣ карданд.

— **Шумо воситаҳои бартараф кардани заъфи маънавиятро дар шароити рақобати шадиди бозор, иқтисод дар чӣ мебинед? Оё маълумотнокӣ, донишомўзӣ, ҷаҳонбинии шахс ба бартараф кардани заифии маънавият кўмак расонда метавонанд? Масалан, баъзеҳо барои арзишҳои моддӣ қонунро пешпо мезананд, агарчи маълумот ва дониши кофӣ доранд?**

— Дар гузашта дар ин минтақа аҷдоди мо шахсони аз маънавият орӣ, яъне шахсоне, ки қобили қабули маънавият набуданд ва намехостанд, як намуди ҷазоро истифода мекарданд. Онҳо гунаҳкорро ба пўсти даббоғнашудаи хар ва ё гов мепўшонданд ва танҳо сарашро аз пўст берун мекарданду дар назди издиҳом ба намоиш мегузоштанд. Акнун худатон фикр кунед, то чӣ дараҷа чунин ҷазо ба шахс таъсири рўҳӣ мекард. Чунин шахс бечуну чаро аз қаллобгарию фиребгарӣ, чапдастию бевиҷдонӣ рў метофт.

— **Албатта, дар замони мо чунин тарзи ҷазо ба қавонини ҳуқуқи умумибашарӣ ҳамоҳанг намеояд ва мухолифат ҳам мекунад.**

Робитаи Ҳайрат бо Садри Зиё

Маълумоти Айнӣ дар бораи Ҳайрат баъзе лаҳзаҳои муносибати Ҳайрату Садри Зиёро низ муайян месозад. Айнӣ нахостааст, ки «он гавҳари ноёб — Ҳайрат (шарҳи мо) дар қаъри баҳри гумномӣ пинҳон монад: «Бинобар ин ҳам бо мақсади овоза кардани ҳунари Ҳайрат шеъри ӯро ба яке аз фозилони замон, ки худаш низ ҳаққи хизмати ӯро дошт, яъне Шарифҷон-махдум мутахаллис ба Садри Зиё нишон медиҳад. Ин ҳамон ғазали «Мунозира ба сарв»-и Ҳайрат буд.

Садри Зиё бо ин ғазал шинос шуда, «ғазали баланд будани онро эътироф мекунад». Хусусан пас аз мутолиаи мухаммасе, ки Ҳайрат бо хоҳиши худи Садри Зиё бар ғазали Оят баста буд, вай бо сухани С.Айнӣ ба қувваи шеъри Ҳайрат қоил шуд ва ӯро яке аз нодирони даврон шумурд».

Айнӣ ташаббускори шинос кардани Ҳайрат бо Садри Зиё буд. Айнӣ аввал ғазали Ҳайратро дар ғоиби муаллиф ба Садри Зиё нишон медиҳад, вале Садри Зиё ба «аз табъи як ҷавони хурдсол сар задани он гуна шеъри латиф шубҳаи худро пӯшида» намедорад.

Айнӣ ҷараёни мулоқоти Ҳайратро бо Садри Зиё муфассал менависад, ки нақли онро мо лозим донистем.

Латифҷон-махдум (Садри Зиё) ба шеъри Ҳайрат будани он ғазал шубҳа карда, мегӯяд:

«—Ман гумон намекунам, ки як ҷавони хурдсоли замони мо ин гуна шеъри баланд гуфта тавонад,— гуфт. Бо ҳамаи ин ба ман таъин кард, ки ӯро ба хонаи вай барам, то ки ӯро имтиҳон карда бинад ва таъкид кард, ки шубҳаи дар бораи шеъри ӯ кардаашро ба худи шоири ҷавон нафаҳмонам.

Мирзо Абдулвоҳид, ки дар он сӯҳбат буд, қатъиян инкор кард, ки ин шеър аз они як ҷавони аз худаш як сол хурдтар бошад ва гуфт:

—Бе ҳеҷ имтиҳон боварӣ дорам, ки ин шеър аз они ҷавони ношинос нест, балки вай инро аз шеърҳои ягон шоири номаълуми гузашта дуздида, ба номи худ бастааст.

Ман дар он вақт фаҳмидам, ки Ҳайрат чаро шоирӣ ва шеъри худро аз одамон, хусусан аз шоирон ва шеършиносони замон пинҳон медоштааст.

Ҳар чӣ бошад ҳам ба Ҳайрат фаҳмондам, ки шеъри ӯро ба Латифҷон-махдум нишон додам ва ба ҳавлии ӯ кай рафтанӣ будамонро пурсидам.

Ҳайрат аз ин кори ман наранҷид, балки изҳори хушнудӣ кард:

—Бо Латифҷон-махдум, ки фозили машҳури замони мо буда, ҳавлии ӯ мактаби адабиёти ҳамин давра аст, алоқа бастан ва шинос шудан бад нест,—гуфт,— ман бо вай шинос будани шуморо намедонистам, вагарна худам таклиф мекардам, ки бо он кас маро шинос кунед.

Ҳайрат дар бораи кай рафтан ихтиёрро ба ман монд. Ман ӯро дар яке аз рӯзҳои таътили ҳамон ҳафта ба хонаи Латифҷон-махдум бурдам.

Вақте ки мо ба хонаи Латифҷон-махдум даромадем, дар он ҷо аз шоирон Лутфӣ ва Абдуллохоҷаи Таҳсин ҳузур доштанд ва Мирзо Абдулвоҳид дар чойкашӣ хизмат мекард.

Латифҷон-махдум бо ишорат аз ман Ҳайрат будани ҳамроҳи маро фаҳмида гирифт ва ба ҳамсӯҳбатонаш шиносонд. Аммо бо дидани қиёфаи хурдтараки назарногири Ҳайрат нобоварии ӯ дар ҳаққи вай боз ҳам зиёдтар шуд. Бо вуҷуди ин шеъри дар боло навиштаشударо ба вай нисбат дода, ба ҳамсӯҳбатони худ хонда шунавонд. Ман мушоҳида кардам, ки бо шунидани он шеър дар чеҳраи ҳамаашон осори нобоварӣ пайдо шуд.

Сӯҳбат дароз кашид, аммо Ҳайрат чизе нагуфт ва фақат мешунид. Зотан ӯ камгап буд. Хусусан дар ин ҷо, ки хонаи яке аз калонзодагони шаҳр ва ҳамсӯҳбати шоирони машҳур буд, ба гап ҳамроҳ шуданро муносиб надид».

Баъд Айнӣ санади имтиҳон кардани Садри Зиё Ҳайратро дар навиштани мухаммас нақл мекунад ва аз ин лаҳза баъд Ҳайрат яке аз иштирокдорони маҷлисгоҳи адабии хонаи Садри Зиё мегардад. Балки, ба шаҳодати Айнӣ бо бисёре аз «арбоби адабиёти Бухоро» шинос гардида, бо қисме алоқаҳои дӯстӣ барқарор мекунад.

Самимияти Садри Зиёро нисбат ба Ҳайрат аз ёддошти ӯ «Дар бораи баёни ҳоли Муҳаммадсиддиқи Ҳайрат иншо карда», амиқ дарк кардан мумкин аст.

Ин санадро низ нахустин бо Айнӣ ҳангоми зикри шарҳи ҳол ва осори Садри Зиё дар «Намунаи адабиёти тоҷик» меоварад, ки назари ин донишмандро нисбат ба шахсият ва эҷодиёти Ҳайрат ифода мекунад.

Мутаассифона, Ҳайрат хеле зуд дунёи фониро тарк гуфт. Аз ӯ осори зиёде ҳам боқӣ намондааст. Вале он чӣ дар бораи ӯ Айнӣ меоварад баъзе лаҳзаҳои ҳаёт ва хислати ӯро ба мо ошкор месозад. Айнӣ бо нақли марсияи ӯ дар ҳаққи Аҳмади Дониш, ки дар «Ёддоштҳо» овардааст, низ назари Ҳайратро ба алломаи давр ифшо карда, бо ин ҳақшиносии шоири ғӯрамаргро таъкид карданӣ шудааст.

Осори Ҳайратро хондаву таҳлил карда, маълумотҳои Айниро оиди ӯ тафсир намуда, ба хулосае меоем, ки Ҳайрат дар адабиёт оғози садаи равон шахсияти тавоно будааст. Шеъри вай нафҳаи (роиҳа, бӯи хуш) гузашта дораду оҳанги замони нав. Вале вақт ба ӯ маҷоле надод, ки худашро комилан ифшо созад. Он чӣ гуфтаниву карданӣ буд, дареғ, ки дар дилаш монд.

Ҷумъақул ХАМРОЕВ,
номзади илми филология, дотсент.

Соли маҳаллаи обод

Урфу одатҳои нек

Маҳаллаи Майдони деҳаи Чодак бо тозагӣ ва ободу муттафиқии мардум аз дигар маҳаллаҳо тафовут дорад. Маҳаллаи зикршуда урфу одат ва анъанаҳои аҷдодиро давом медиҳад. Дар ин ҷо бисёр кадрҳои соҳаҳои гуногун ба камол расида як қисми онҳо дар корхонаҳо, ташкилотҳо, хоҷагиҳо ва соҳаҳои хизматрасонӣ кор кунанд, дигарашон дар ноҳия, вилоят шаҳрҳои калони кишвар поятахтамон ба равнақи истиқлолият ҳисса мегузоранд.

Истиқоматкунандагони маҳаллаҳо ришташ бародарӣ бо ҳам пайвастааст. Дар ин ҷо шахсе ки ӯ оилаи бегона нест, ҳама бо якдигар хешу табор. Дар маҳалла водопровод, гази табиӣ, телефон мавҷуд. Идораи он дар маркази маҳалла, масҷити ба номи Ҷалол мингбошӣ, ки дар охири асри XIX ва аввали асри XX сохта шуда буд, ҷойгир аст. Дар воқеъ масҷид бо ташаббуси Ҷалол мингбошӣ қад афрохта буд. Масҷид ҳамчун обидаи таърихӣ чандин сол аст, ки рангу нақшҳои худро дигар накардааст. Аҳли маҳалла бо аҳолӣ масҷидро аз тазйиқҳои давраҳои шӯравӣ муҳофизат кардаанд.

Ҳар сол рӯзҳои иди Рамазон ва иди Қурбон бегоҳӣ сокинони маҳалла ба масҷид ҷамъ гашта, оши шомро дар ҳамин ҷо бо ҳам мехӯранд. Инак солҳои мартиб дар ҳамин рӯзҳои муборак дар масҷит ҷамъ омадани мардум ба ҳукми одат даромадааст.

Дар солҳои охир ҷашнҳои Мустақилӣ, Наврӯз дар ҳамин ҷо баргузор мегардад. Урфу одатҳои дар боло зикр гашта чандин солҳо аст, ки фаромӯш нагардидааст. Ин барои авлоди наврас ҳарҷониба фоиdabахш аст.

Пиронсолоне, ки ба ҳаҷ рафтаанд ва сармоядорони маҳалла ба аҳли маҳалла то дараҷаи имкон аз ҷиҳати моддӣ ёрӣ мерасонанд. Хуллас, дар соли маҳаллаи обод дар маҳалла ба корҳои тозагиву ободонӣ аҳамияти махсус дода мешавад.

Шӯҳрат ИНЪОМОВ,
ноҳияи Поп.

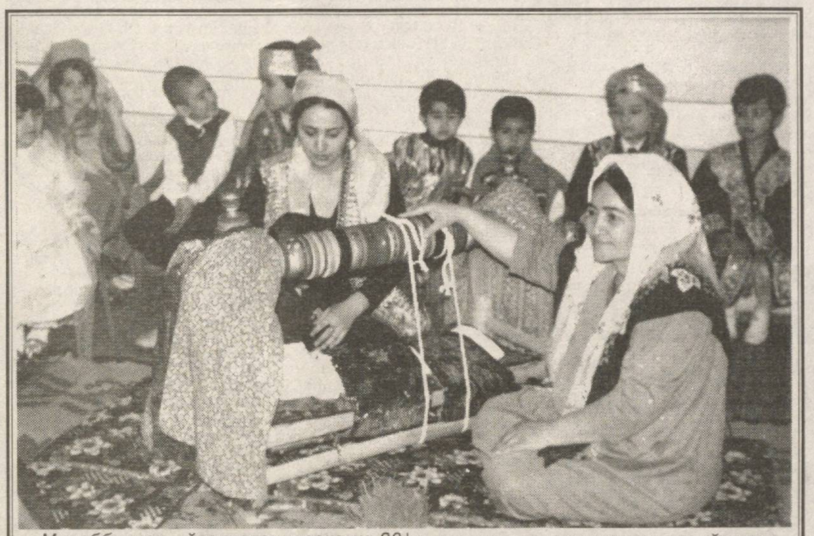

Мураббияҳои кӯдакистони рақами 30 ноҳияи Файзулло Хӯҷаеви шаҳри Бухоро ба таълиму тарбияи хурдтаракон эътибори ҷиддӣ медиҳанд. Ба онҳо ҳодисаҳои табиатро мефаҳмонанд, қобилияти фикррониашонро ривоҷ медиҳанд. Оиди одоби сухангӯӣ насиҳатҳо мекунанд, урфу одатҳоямонро ёд медиҳанд ва шеъру сурудҳо меомӯзонанд.

***Дар акс: (аз рост ба чап)** мураббияҳо **Истад Аловиддинова** ва **Саодат Шокироваҳо** ҳангоми машғулот оиди урфу одатҳоямон бо хурдтаракон.*

Аксбардор: Зебунисо ҚУРБОНОВА.

Ярмарка ҷиро ба намоиш гузошт

Гулистон. (Мухбири ЎзА Тўлқин Аҳмадалиев). Дар маҷмӯи варзишии маркази вилоят ярмаркаи доимии либосҳои варзишии бачагона ба фаъолият оғоз намуд, ки ташкилдиҳандаи он шӯрои корхонаҳои дар вилояти Сирдарё будаи ширкати саҳҳомии давлатии «Ўзбекенгилсаноат» мебошад.

Барои фурӯш дар ярмарка маҳсулоти беш аз бист корхонаҳои саноати сабук, аз ҷумла дӯхтаҳои ҷамъияти саҳҳомии «Юлдуз» ва «Фабрикаи ба номи 8 Март» ба назар мерасанд.

Навъҳои либосворӣ гуногунанд: аз камзӯлу кимонҳо то ҷӯробу кепкаҳои варзишӣ. Вале на ҳама табъи диланд.

Директори мактаби футболи Янгиер мегӯяд: ярмарка калону бузург аст, вале аз он барои шогирдон либоси шинам дарёфтан мушкил. Футболкаҳо аз матои нисбатан ғафс дӯхта шудаанд. Онҳо шояд дар зимистон хубанд, вале ба иқлими мо мувофиқат намекунанд. Мехостем, ки хелҳои либос боз бештар шаванд.

Дар сӯҳбат бо хабарнигорон харидорон аз набудани пойафзолу сумкаҳои варзишӣ дар ярмарка ва баланд будани нархи маҳсулоти ватанӣ забони шикоят кушоданд. Зеро дар бозор ҳамин гуна молҳои хориҷӣ ду баробар арзонтаранд. Агар ҳамин тавр аст, пас месазад, ки истеҳсолгарони мо ба андеша фурӯ раванд.

Ду гуфтор аз шеъри ду шоир

Савори завраке бебодбон...

Бо тавлиди ҳар шеър дунёи наве тавлид мешавад. Ҳар шоире бар сари масоили ҳастӣ, одам, буду бош ва хулоса ҳастии оламу одам бо шеваи хоси хеш меандешад ва бо сабакҳои мухталифе тасвиргарӣ менамояд. Аз ин нигоҳ Абдуллои Раҳмон як тан аз шоиронест, ки барои худшиносӣ ва камолоти маънавии инсони мусоир шеър мегӯяд. Дерест, ки чакидаҳои хомааш дар рӯзномаҳо мунтазам чоп мешаванд. Вай пайрави шеъри суннатии куҳанбунёд аст. Ба ин маънӣ ӯ шоири суннатгар аст. Бештар ғазалу рубоӣ ва гоҳ -гоҳе мухаммасу дубайтӣ низ мегӯяд. Шеърҳои вай акси садои инсони озодандеш ва хештаншиносест, ки ба ҳамзамонони хеш дарси одамият ва садоқату муҳаббат эҳдо менамояд.

А. Раҳмон шоири дилогоҳу худшиносест, ки дар гирдоби тӯфони ҳастӣ худ низ нигарону ҳайрон қарор гирифта, мехоҳад даст ба дасти мо бидиҳад ва раҳоямон созад, вале дасти ӯ норасост... Ё ӯ мехоҳад самти осоишу рафоҳиятхошро бароямон нишон бидиҳад ва аз гирдоби ҷаҳлу ваҳшоният берун бикунад. Бо ин андешаи созанда мехоҳад инсонро аз банди худхоҳию худношиносӣ раҳо бидиҳад:

Чунон дар хештан банду асирӣ,
Ки напзирӣ дуову панди пире.
Бузи худро гумон дорӣ, ки оҳуст,
Зи нофаш мушк мехоҳӣ бигирӣ.

Ба андешаи ӯ шеър бояд марҳами дарду доғҳои инсон бошад. Вале ӯ чун шоири ҳақшиносу хоксор шеъри худро чунин баҳои хоксорона додааст.

Шеъри ман гар марҳами доғе нашуд, айбаш макун,
Ҳарфбофӣ шеваи аҳли адаб бошад ҳанӯз.

Ӯ дар зимни чунин доварии фурӯтанона аз он дар хавотир аст, ки асолати шеъри ноб ва ҷавҳари аслии башарӣ фаромӯш шудан дорад. Аз ин ҷост, ки дар шеърҳои ӯ рӯҳи публисистӣ пурқувват аст. Касодию нуқсонҳои олами ҳастӣ ва ботини инсонро танқиду мазаммат менамояд. Ба ин хотир аст, ки вай аз норасоиҳои рӯзгор гоҳе хандаи дарднок ва гоҳе гиряи хандадори танзомез мекунад:

Бар ҳиммати номардон дил гиряду лаб хандад,
Бар иффати тардомон дил гиряду лаб хандад.

Ин гуна оҳангҳои танқидгароёна ва шиквоӣ аз камбуд ва иллатҳои ҷомеа дар шеърҳои шоир хеле зиёд аст.

Пос доштани забони модарӣ ва шинохти иқтидори фарҳангсозии он барои ҳар фарди соҳибзабон қарзи инсонӣ ба шумор меравад. Аз ин рӯ шоир мехоҳад бо хитобаҳои хеш инсони ҳамзамонашро бедор созад:

Аё, эй мардуми дар хоби ғафлат,
Ба нури акл берун о зи зулмат.
Забони модариат чун бимирад,
Пагаҳ - бегаҳ расад низ бар ту навбат.

Аз ин гуна хитобаҳои ӯ дарёфтан душвор аст, ки ӯ аз аллома Муҳаммади Иқбол низ таъсирҳо бардоштааст. Дар охири садаи XX сурудани шеъри ҳикматписанд ба ҳукми анъана даромада буд, ки устод Лоиқ намунаи барҷастаи ин навъи шеърро суруда буд. А. Раҳмон, ки аз мактаби эҷодии Лоиқ баҳраҳои вофире бардоштааст, дар ин асри пурмусибат ва моддигароии инсонҳо аз он дар ҳарос аст, ки ҳама маҳви зоҳир нашавад ва ӯ дар танҳоии дардноки маънавӣ намонад. Зеро инсони муосир бештар инсонро бо либос андоза мекунад, дар сурате, ки ҷону ҷавҳари аслии инсон ботини перостаи вай аст.

Чи ранг асту чи оин, эй азизон,
Либос андоза шуд бар қадри инсон.
Агар пироҳанаш арзонбаҳо аст,
Хасаш хонанд агар Афлотун аст он.

Орзуву ормонҳои ботинию шоиронаи ӯ беинтиҳост. Аслан ӯ аз ибтидои воқеа ё амале сухан мегӯяд, хулоса ва интиҳои онро бар дӯши хонанда вогузор мекунад. Ба ин маънӣ шоир дар шеър аз маърифати нахустину ибтидои ҳолате сухан мегӯяд, ки дар зимни он ҳиссаи мукаммале ва ё ормони бузурге нуҳуфтааст, ки худи хонанда аз он хулосаҳои лозима ҳосил мекунад. Шоир бо бахшидани маърифати нахустин дар асоси талмеҳ кардани ҳодиса ва ё ҳолате тамоми донишҳо ва натиҷагириҳои бадеии хешро низ дар ихтиёри хонанда вомегузорад. Шояд рангинӣ ва гуногунпаҳлӯии сухани шоир низ аз ин ҷо бошад. Яъне ҳар хонанда метавонад аз шеъри як шоир мазмунҳои дилхоҳро берун бикашад. Шоир гоҳ - гоҳе аз талмеҳофарӣ истифода мебарад ва ин дар ғазалҳо бештар ҳувайдост. Аён мешавад, ки шеъри А. Раҳмон аз тасвиргариҳои лафзию маънавӣ нек бархӯрдор аст, вале бар замми ин баъзе сактаҳо дар шеъри ӯ ҷой доранд ва баъзе байтҳо шиоргунаанд. Сабаби ҷой доштани чунин сактаҳоро мо аз набудани муҳити адабӣ ва дур аз баҳсу гуфторҳои шеъру шоирӣ эҷод кардани ӯ мебинем. Вале итминон дорем, ки ӯ заррае аз ҷустуҷӯ ва омӯзиш хаста нахоҳад шуд.

Дар суроғи орифе Раббонӣ

Шеъри ҳар як шоире таҷассумгари шахсияти ӯст. Ба ин маънӣ, шеъри Фозили Шукурзода чун шахсияти ӯ ботамкин, ором ва маҷмӯи дарду ормонҳои наҷибу олии инсонии ваянд. Чун шахсияти ӯ исёнию шӯришгар нест, шеъри ӯ низ бозтоби чунин шахсияти пуртаҳаммулу боандешаест, ки эҳсосу отифаи хешро пушти вожагони шеъраш ниҳон месозад. Фозил мисли шахси орифест, ки сар ба ботини хеш фурӯ бурда, арзу ниёзи хешро танҳо метавонад аз шеъру шоирӣ бистонад. Қаҳрамони ғиноии шеърҳои ӯ касест, ки дар суроғи инсони орифи ҳаққу ҳақгӯст.

Каси ормонии шоир аст, ки аз рӯву риё орӣ ва ҳақҷӯву якрӯст. Ин гуна шахси ормонӣ дар шеърҳои маҷмуаи «Тафсири дил» чеҳра менамояд. Аз ҷумла, шеъри «Каъбаи дил» таҷассумгари ормонҳои Фозил мебошад. Ба андешаи шоир дар дилҳо ваҳшату ҷаҳли мураккаб ҷои нури ҳақро иваз карда:

...Нури ҳақ тира гаштааст дар он,
Ҷойи худ дода шарри аъдоро.
Сӯйи куфру гунаҳ кашанд бутон
Қавмҳое ба ном аъзоро

Ин чи ҳолест дар муқобили ман?

Фозил чун шоири дилогоҳ бештар аз худшиносӣ сухан мегӯяд. Ормонҳои волои ӯ дар шеъри «Худро бишнос!» ифодаи комили хешро ёфтааст:

Эй дил, ту биё, фурӯғи ҷонҳо бишнос,
Эй зарраи нопадид дунё бишнос,
Эй қатра, ҳамоҳангии дарё бишнос,
Худро бишнос,
Асли худро бишнос!

Қаҳрамони ғинонии (лирикии) ӯ инсони хайрхоҳу беозорест, ки ҳамеша баҳри подории қадру манзалати инсон ва ба даст овардани дилҳо азму талош меоварзад. Ба маънии дигар, ҳамеша ба зиёрати Каъбаи ботин -дил омодагӣ дорад. Баръакси ин ҳолат аз ранҷидани дилҳо озурдахотир хоҳад гашт:

Биранҷам аз ниҳоди хеш, гар соҳибдиле ранҷад,
Нагунҷам дар ҷаҳони обу гил гар хушгиле ранҷад.

Шеърҳои шоир ба хонанда дарси худшиносию худогоҳӣ медиҳад. Дилҳоро ба ҳам мепайвандад, кинаву ҳасадро аз дилҳо мерабояд, ба гӯши дилҳо табли ваҳдату ягонагӣ менавозад. Гӯё ӯ барои қалбҳои аз ҳам дурафтода суруди ваҳдату ягонагӣ месарояд. Вай мехоҳад пораҳову заррҳо ва қатраҳои дур аз ҳам фитодаро бо сӯзани ваҳдат ба ҳам бипайвандад:

Зарра- зарра меҳрварзон аз муҳаббат як шавем,
Қатра -қатра дар раҳи дарёи ваҳдат як шавем.

Ормони як шоири асилу ростин ҷуз чунин хостаҳо чӣ метавонад бошад. Ҳарчанд баъзе аз байтҳои ӯ шиоргуна ва забонзад менамоянд, вале мо ба ҷустуҷӯгарӣ ва зеҳни нуктасанҷи ӯ итминон дорем, ки қуллаҳои баланди эҷодиро фатҳ хоҳад кард.

А. МАЛИКЗОДА.

ба маънавият

— На, матлаби ман дигар аст. Ман намегӯям, ки одамони беинсофи орӣ аз маънавиятро гирифта ба онҳо пӯсти гов ё хар пӯшида, дар майдонҳои марказӣ қатор карда, дар маърази умум гузошта шаванд. Матлаби ман он аст, ки маънавият ба ғайр аз арзишҳои ахлоқӣ масъулият дар назди халқ, давлат, фарҳанг, таърих, миллат, ватанро ҳам дар бар мегирад. Масъулият набояд дар доираи оилаю хешу табор маҳаллу маҳалгароӣ маҳдуд шавад. Масъулият яке аз паҳлӯҳои маънавият аст ва купрӯкест ба тамаддуни ҷаҳонӣ.

— Маълум аст, ки дин яке аз рукнҳои муҳимтарини маънавияти инсон ба шумор меравад. Лекин гоҳо динро ба ғаразҳои сиёсӣ, идеологӣ, иқтисодӣ, шахсӣ ва ғайра истифода мебаранд. Мафҳумҳои дар замони мо васеъ истифодашуда—ифроткорӣ, ақидапарастӣ, терроризм, ҷудоихоҳӣ ва ғайра бештар дар либоси динӣ зоҳир мегарданд. Шояд дар умқи шуури динӣ чунин тамоилот ниҳон бошанд? Ва умуман арзишҳои динӣ аз арзишҳои ахлоқӣ, эстетикӣ, бадеӣ, фалсафӣ, илмӣ фарқ доранд ё на?

—Гап дар сари он аст, ки бисёр афрод, масалан, китоби муқаддаси дини ислом «Қуръон»-ро мехонанд ва сураҳоро ҳам аз ёд медонанд, валекин аз маданияти динӣ орӣ мебошанд ва ё баръакс, «Қуръон»-ро аз ёд намедонад, вале бо тамоми буду вуҷудаш саршори фарҳанги динӣ мебошад. Набояд гумон бурд, ки шахсе, ки «Қуръон»-ро дар ҷайб гузошт, маърифати динӣ дорад ва ё аз маънавият комил аст. Аз ёд донистани 114 сураи «Қуръон» ҳанӯз далели маданияту фарҳангӣ динии шахс нест. Барои аз ёд кардани «Қуръон» вақти зиёд тақозо намешавад, вале барои «ҳазм» кардани «Қуръон» як умри инсон кам аст. Ҳазм кардани «Қуръон», агарчи он барои умум назм шудааст, мазмуни онро ба маънавият ва дониш табдил додан кори басе душвор аст. Аз ин ҷост, ки мафҳуми ифроткориву ақидапарастӣ, терроризм ва ғайра пеш аз ҳама натиҷаи «ҳазм» накардани мазмуни «Қуръон» аст. Ҳанӯз Фирдавсӣ дар «Шоҳнома» навишта буд, ки динҳо як мақсад доранд, яъне пок кардани инсон аз ҳазорҳо ғудудаҳои инсонӣ ва сарфаҳм нарафтан ба моҳияти дин ба кашмакашиҳои динӣ, мазҳабӣ ва ғайра мебарад. Дар ин ҷо суханҳои дарҳури мутафаккире беихтиёр ба ёд мерасанд:

Ислом ба зоти худ
надорад айбе,
Ҳар айб, ки ҳаст дар
мусулмонии мост.

— Лекин ман дар бораи фарқияти арзишҳои динӣ ва илмӣ, динӣ ва фалсафӣ, динӣ ва ахлоқӣ, эстетикӣ ҳам савол кардам. Арзишҳои динӣ то чӣ андоза маънавияти шахсро ғанӣ карда метавонанд. Агар аз лиҳози тарбияи инсон бигирем, ин арзишҳо умумияти бисёр доранд ва агар аз лиҳози назарияи дониш гирем ин арзишҳо аз ҳам фарқи бисёр доранд. Ба арзишҳои динӣ (дар ин ҷо исломро дар назар дорам) намоз, ҳаҷ, садақа, идҳои Рамазон, Қурбон ва ғайра дохил мешаванд, ба арзишҳои эстетикӣ, масалан, адабиёт, анъанот, мусиқа, бадеият ва ғайра дохил мешаванд. Барои баланд бардоштани маънавияти инсон фикр мекунам ин арзишҳо баробар хидмат мекунанд. Пас чаро дар илм ва фалсафа баъзан арзишҳои диниро муқобили дигар арзишҳо мегузоранд.

— Саволи шумо ҷавоби васеъ, мукаммалро тақозо мекунад ва саҳифаҳои рӯзномаи шумо ба ман имконият намедиҳанд, ки ҷавоби доманадор бидиҳам. Вале ҳаминро хотиррасон карданиям, ки арзишҳои динию эстетикӣ, динию илмӣ, фалсафӣ ва ахлоқӣ дар дарси маънавият ва умуман олами ботинии инсон қаробат доранд. Масалан қаробати арзишҳои динию эстетикиро гирем. Намоз бояд зебо шавад ва намозхонро рӯҳбаланд карда, рӯҳи тоза бибахшад. Зебоӣ чун арзиши эстетикӣ ба қавли муҳаққиқи эронӣ Муҳаммад Тақии Ҷаъфарӣ (дар китоби худ «Зебоӣ ва ҳунар аз дидгоҳи ислом») барои дини ислом бегона нест ва яке аз паҳлӯҳои эстетикии дини ислом мебошад.

Шахс бояд маънавияти худро рӯз ба рӯз, сол ба сол такомул диҳад. Қуллаи маънавиятро ҳанӯз ягон кас фатҳ накардааст. Инро бузургони фарҳанги гузаштаи мо, аз он ҷумла сӯфиён ҳам этироф мекарданд.

Нигаред, зинаҳои маънавиятро дар таълимоти мутасаввуфин ва исмоилия — шариат, тариқат, маърифат, ҳақиқат. Сӯфиён мегуфтанд, ки ба дараҷаи ҳақиқат (яъне худшиносӣ) на ҳамаи одамон қудрати расидан доранд. Ин танҳо ба шахсоне муяссар мегардад, ки қобилияти рӯҳӣ, ҷисмонӣ ва маънавии бузург дошта бошанд. Авом ба дараҷаи Ҳақиқат расида наметавонад, зеро майли худшиносиро надорад ва дар сатҳи олами моддӣ монда, ба он қаноат мекунад.

— Шумо тариқати сӯфияро ёдрас кардед. Албатта тасаввуф бешак яке аз сутунҳои маданияти маънавии мо дар гузашта ба ҳисоб меравад. Лекин дар қарни XXI ва замони компутеризатсияи фаъолияти шахсу ҷомеаъ оё усул ва методҳои сӯфиён барои ғанӣ кунонидани маънавияти инсон қобили қабуланд? Оё дар замони мо усулҳои сӯфиён кӯҳна ва ё анахронистӣ ба назар намерасанд? Ва умуман шумо барои хонандагон метавонед ба таври мушаххас бигӯед, ки чӣ чиз аз сӯфиён қобили қабул аст ва чӣ чизҳоро дар музеи фарҳанги маънавӣ гузоштан лозим аст?

— Дар доираи ҳаёт ва зиндагии одамон ду чиз равшан ба назар мерасад. Ин ду чиз бақо ва фано, воқеиятҳои абадӣ, доимӣ ва гузаро. Аз ин лиҳоз ба назарам, агар шаклу усули ба маънавиятрасии шахс агар кӯҳна шуда бошад, аммо мазмун ва идеяҳои таълимоти сӯфиён кӯҳна нашудаанд. Маълум аст, ки сӯфиён одамро «олами кӯчак» мегуфтанд ва он аз «олами кабир» тавофуте надорад.

— Албатта барои хонандагони мо чунин фикрҳои баланди фалсафӣ он қадар фаҳмо нестанд. Хуб мешуд, ки ин масъаларо соддатар мегуфтед?

— Сӯфиён маънавиятро асоси ҳастии инсон мешумурданд. Бесабаб нест, ки Ҷалолиддин Балхӣ асари бузургтарини худро «Маснавии маънавӣ» ном гузошт, ки онро «Қуръон ба забони форсӣ» мегуфтанд. Албатта маънавият ба проблемаҳои «Инсон чист», «Ҳақиқат чист», «Ҳаёт чист», «Зиндагӣ чист», «Инсоф чист» бевосита алоқаманд аст ва дарки онҳо аз шахс басе таҷрибаи бузурги зиндагиро тақозо мекунад.

— Маълум аст, ки маънавият, фарҳанг ва тамаддун бо ҳам бастагӣ доранд. Аммо баъзе файласуфони замони мо байни фарҳанг ва тамаддун фарқият мегузоранд ва агар фарқият бошад, чӣ гуна зоҳир мегардад?

— Дуруст аст, ки дар илм ва фалсафа дар байни фарҳанг (маданият) ва тамаддун (сивилизатсия) фарқият мегузоранд. Аввал ин ки мафҳуми фарҳанг (култура) аз лиҳози мазмун аз тамаддун доманадортар, васеътар мебошад. Фарҳанг моддӣ ва маънавӣ мешавад. Тамаддун бошад, асосан фарҳанги моддӣ, техникӣ, информатсионӣ, илмиро дар бар мегирад. Тамаддунҳо дар доири фарҳангҳо тибқи гардиши чархи гардун ба саҳнаи таърих меоянду мераванд. Аз ин ҷост, ки тамаддун моҳиятан бояд гуманистӣ бошад, вагарна бар зарари инсоният равона мешавад. Тамаддуни чиниён, эрониён, юнониён, бобулиён ва ғайра тамаддунҳое буданд, ки дар таърихи маънавияти инсонӣ нақши калон бозӣ карданд.

— Дар байни тамаддун ва фарҳанг дар замони мо басе нобаробариҳо, зиддиятҳо дар заминаи рушди илму техника ба вуҷуд омадаанд. Дар баъзе мавридҳо маънавияти шахс рӯ ба инқироз ниҳодааст, муносибати инсон ба табиат, ба арзишоти ахлоқӣ, динӣ, бадеӣ ва ғайра аз доираи талаботи табиат, ба арзишоти ахлоқӣ, динӣ, бадеӣ ва ғайра аз доираи талаботи маънавияти инсонӣ берун мебарояд. Дар натиҷа бӯҳронҳои экологӣ, маънавӣ ва фарҳангӣ ба вуқӯъ меоянд. Дар замони мо оё чунин нобаробариҳо, бӯҳронҳоро бартараф кардан мумкин бошад? Тамаддуни қарни ибтидои асри XXI-ро чӣ тавр номгӯӣ кардан мумкин аст? Тамаддуни урупоӣ, амрикоӣ ё ҷопонӣ? Умуман дар доираи файласуфон дар ин хусус ягон пешгӯӣ ҳаст ё нест?

— Фикр мекунам, ки тамаддуни замони моро тамаддуни информатсионӣ гуфтан ба ҳақиқат наздик мебуд, зеро информатсия (иттилоот) тамоми фаъолияти инсониро дарбар гирифтааст. Информатсия воситаи муҳими ҳам истеҳсолоти моддӣ ва ҳам маънавиро ташкил медиҳад. Бинобар ин аз доираи информатсия дар канор мондан ба асри миёна баргаштан шабоҳат дорад. Компутер, Интернет ва телевизион ва ғайра аломати муҳими тамаддуни замони мо мебошанд.

— Ба назарам тамоми паҳлӯҳои маънавияти шахс ва ҷомеаро бо як информатсия маҳдуд набояд кард. Информатсия танҳо василаи интеллектуаливу ақлӣ аст ва олами бекаронӣ маънавияти шахсеро маҳдуд ва ё пахш карда метавонад. Барои маънавияти инсон ба ғайр аз информатсия боз китоб, театр, адабиёт, суруд, мусиқа ва ғайра зарур мебошад. Информатсия қувваи бузург бошад ҳам, маънавияти шахс ва ҷомеаро ба пурра ғӣ муайян карда наметавонад.

— Ман бо ин фикр қисман мувофиқам. Дуруст аст, ки информатсияи компутерӣ ва дигар василаҳои техникии муосир ҷои китоб, театр, музей, мусиқа ва дигар намудҳои эҷодро гирифта наметавонад. Лекин ғазалҳои Хоҷа Ҳофиз ҳарчи қадар «осмонӣ» бошад ҳам, дар давраи информатсия на ҳамаи одамон шавқи Ҳофизхониро доранд. Эҳсосот, тасаввурот, хаёлоти одами аввали қарни XXI васеътар шудааст ва талаботи дигар мегузоранд. Хулоса, ифодаи рангорангии олами моддӣ ва маънавӣ бо илму техникаи замони мо ҳамбастагӣ дорад ва равшантар, амиқтар, мушаххастар, қавитар ифода кардан мумкин аст. Масалан, мусиқаи рангин, тасвирҳои экспрессионистӣ, сюрреалистӣ, расмҳои компутерӣ ва ғайра.

— Ба назарам чунин мерасад, ки шумо баъзан маънавияти урупоиро аз маънавияти Шарқ, махсусан Осиёи Марказӣ болотар медонед, аниқтараш маънавияти Ғарбро ба маданияти маънавии Осиёи Марказӣ таҳмил мекунед?

—Чунин хулосабарорӣ шояд аз суханронии ман барояд. Лекин дар олами маънавият бо муқобилгузории Шарқу Ғарб, чуноне ки дар илм ва фалсафа мебинем, ба назарам, дар қарни XXI қобили қабул нест, зеро маънавият асос ва ҷанбаҳои умумибашарӣ дорад. Шакли ифодаи маънавият дигаргун аст, аммо мазмун ва мақсади маънавият як аст. Ба ғайр аз ин маънавият ин худшиносии шахс ва ҷомеа мебошад. Шахсе агар ҳуқуқи худро, вазоифу масъулияти худро дар назди давлат, ҷомеа, табиат, инсоният дарк нанамояд, шахс агар натиҷаи таърихи башариятро сарфи назар кунад, орӣ аз маънавият аст. Дар ин ҷо ман дар бораи худшиносии миллӣ ҳарф намезанам. Оё мо метавонем бигӯем, ки шахсоне, ки бо қолаби духура (двойной стандарт) гап мезананду амал мекунанд, бомаъниянд? Оё дар ҷомеа, масалан, принсипҳо (асосҳо) — и зиндагӣ, ки ҳанӯз пайғамбар Зардушт — гуфтори нек, пиндори нек, кирдори нек, муайян карда буд, амалӣ шудаанд? Аз Ҷомию Навоӣ гуфтан ҳанӯз маънавияти одамон комил нашудааст. Бояд ба мисли Ҷомию Навоӣ кору андеша кард. Ман то ҳанӯз надидаям, ки касе дар бораи худ рост гӯяд! Рост гуфтан, рост амал кардан аломати маънавияти баланд аст. Дурӯғ — аломати бемаънигист. Аз минбар як гап гӯию дар зиндагӣ кори дигар кунӣ—зарар ба ҷомеа, давлат ва худи шахс аст.

— Ба хонандагони рӯзномаи «Овози тоҷик» чӣ гуфтание доред?

— Хонандагони рӯзнома набояд фикр кунанд, ки ман даъвои ҳақиқатгӯӣ дорам. Ин мусоҳиба, мехостам, каме ҳам бошад такондиҳандаи фикри онҳо шавад. Бигузор шумораи хонандагони рӯзнома зиёдтар шавад, саломатӣ ва олами маънавияти онҳо қавитар гардад.

Мусоҳиб
Тоҷибой ИКРОМОВ,
хабарнигори «Овози тоҷик».

TV Барномаи ҳафтаина

Аз 7 то 13 июл

ДУШАНБЕ 7

Ўзбекистон I

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон». 8.00 Таҳлилнома. 8.45 Барои бачаҳо кинодастури «Камалак». 9.30 Ҳокимияти чорум. 9.50 Мултфилм. 10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Навигариҳо. 10.05 Сайёраи ҷовид. «Сайёдони ноилоҷ». 10.55 Намоиши бадеӣ-публисистии «Аҷаб саодат аст». 11.15 Оламро эҳтиёт кунед. 11.30 Консерт. 11.55, 13.05, 13.55 Шарҳи ТВ. 12.05 Рӯзҳои таътили тобистонаи мактаббачаҳо. Телебозии «Тоҷи тиллоӣ». Зинаҳои камолот. 13.10 Телешоуи «Нағзӣ». 14.10,. 15.45 ТВ клип. 14.20 Қисми якуми филми бадеии «Дар рӯи санг ҳам дарахт мерӯяд». 15.25 Андешаҳои деҳот. 15.55 Қонун ва иҷро. 16.20 Сериали «Камилла». 17.05 Экран ба хурдтаракон. Қисми якуми видеофилми «Зумрад ва Қиммат». Мултсериал. 18.10 Телефилми «Як рӯз дар Нагано». 18.25 Гавҳари қалб. 18.45 Таронаҳои эстрадӣ. 19.05 Мулкдор. 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонҳо. 19.30 «Ахбор». 20.00 Афсонаҳои шом. 20.15 Ахбори биржа ва банк. 20.30 «Ахбор». 21.05 Соли 2003— соли маҳаллаи обод. «Дар сафи аксарият». 21.25 ТВ клип. 21.35 Сериали «Камилла». 22.05 Нашъамандӣ—вабои аср. 22.40 Сериали ҳуҷҷатии «Тарзи зиндагии Чопон». 23.00 Ахбор-дайҷест. 23.20 Тимсоли Ватан.

Ўзбекистон II

16.25 Эълони намоишҳо. 16.30 Як ҳафтаи Давр. 17.00 Шарҳи ТВ. 17.05 Сурудҳои бачагии хушбахтона. 17.15 Ҳафтаномаи варзиш. 17.30 Филми ҳуҷҷатии «Тамошои атиқа». 17.55 Мулттамошо. 18.10 Овози ҷавонон. 18.30 Шарҳи ТВ. 18.35 Шуоҳои тафаккур. 18.50 Мероси тиллоӣ. 18.55, 21.55 Иқлим. 19.00 Давр. 19.35 Шарҳи ТВ. 19.40 Лаҳзаҳои мусиқӣ. 19.50 Одамони диёри офтобрӯя. 20.10 Об—манбаи ҳаёт. 20.15 «Меҳр дар чашм». Шарҳи мактубҳо.20.35, 21.20 , 22.35 Эълонҳо. 20.40 Сериали «Гвадалупе». 21.35 Ҳамсинни деҳотиам. 21.45 Мероси тиллоӣ. 22.00 Давр. 22.40 Шарҳи ТВ ва таронаҳои шабона. 22.45 Варзиш. Интерфутбол. 0.25 Шаб ба хайр.

Ўзбекистон III

17.10 Эълони намоишҳо. 17.20 Сериали «Чивз ва Вустер». 18.05, 20.55 Телегазетаи «Экспресс». 18.10 Варзиш ва бачаҳо. 18.30, 20.00, 21.20, 22.30 Пойтахт. 18.50 Дар роҳи сиҳҳатии мардум. 19.15 Сериали «Азоби ҷудоӣ». 20.25 Табрику муборакбод мекунем. 21.00 Сериали «Гиннес шоу». 21.40 Хусусигардонӣ:давра ба давра. 22.00 Автонавигариҳо. 22.15 Моҳир. 22.35 Кинонигоҳ. «Дарди муҳаббат». 00.20 Шаб ба хайр, шаҳрам.

Ўзбекистон IV

6.30—8.00 Намоишҳои ТҶР. 16.30 Эълони намоишҳо. 16.35 Вести. 16.50 Мултсеанс. 17.10 Турнири теннис дар Уимблдон. 17.15 Навигариҳои Евронюс. 17.30 Панорамаи хандаи Е.Петросян. 18.00 Маро интизор бош. 19.00 Сериали «Замини боварӣ ва муҳаббат». 20.00 «Время». 20.35 Сериали «Даври ях». 21.40 Тиҷорат ревю. 21.45 Дил ба дил пайванд. 22.20 Филми бадеии «Ағбаи раъду барқ». 24.00 «Ахбор». 00.35 Шаб ба хайр.

СЕШАНБЕ 8

Ўзбекистон I

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон». 8.00 «Ахбор». 8.35 ТВ маркет. 8.40 Шарҳи рӯзномаҳо. 9.00 Телефилми «Роҳи бузурги абрешим, Бахшӣ». 9.20 Дунёи рангин. 9.40 Мултфилм. 10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Навигариҳо. 10.05 Мулкдор. 10.25 Сайёраи ҷовид. «Сайёдони ноилоҷ». 11.15 Шарҳи портрет. 11.35 Кинотеатр. 11.55, 15.45 Шарҳи ТВ. 12.05 Танаффуси мусиқӣ. 11.20 Панди падарон. 13.30 Муносабат. 14.10 Қисми дуюми филми бадеии «Дар рӯи санг ҳам дарахт мерӯяд». 15.25 Умри ба санъат бахшидашуда. 15.50 Сериали «Камилла». 16.20 Рӯзҳои таътили тобистонаи мактаббачагон. Қисми дуюми видеофилми «Зумрад ва Қиммат». 16.50 Ба Ватанам хизмат мекунам. 17.50 ТВ клип. 18.10 Телефилми «Шатранҷ». Аз силсилаи варзиши бачагона. 18.20 Орзӯи авлоди баркамол. 18.40 Репортаж. 18.50 Гаҳвораи тиллоӣ. 19.10 Тафсилот. 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонҳо. 19.30 «Ахбор». 20.00 Афсонаҳои шом. 20.15 Навигариҳои Ўзбекистон ба забони англисӣ. 20.30 «Ахбор». 21.05 Филми ҳуҷҷатии «Савдои хатарнок». 21.30 Сериали «Камилла». 22.00 Варзиши бачаҳо. Сару либоси варзишӣ. 22.15 Оинаи таърих. 22.35 Қисми якуми филми бадеии «Саодати хотира». 23.40 Ахбор--дайҷест. 24.00 Тимсоли Ватан.

Ўзбекистон II

6.55 Эълони намоишҳо. 7.00 Субҳи мунаввар. 9.00 Давр. 9.15 Сериали «Доктор Финли». 10.05 Шарҳи ТВ. 10.10 Студияи «Авлоди нав». Танаффуси калон. Бачагии хушбахтона. Мултфилм. 11.00 Тиҷорат академия. 11.20 Сериали «Гвадалупе». 12.00 Асрори тандурустӣ. 12.20 Овози ҷавонон. 12.40 Таронаҳои Шарқ. Оҳангҳои фестивал. 12.50 Хазина. 13.00 Давр. 13.10 Сериали «Саргузаштҳои самовӣ». 13.35 Шарҳи ТВ. 13.40 Интерфутбол. 15.20 Ҳамсинни деҳотиам. 15.40 Сериали «Ҳудуди ҳақиқат». 16.05 Одамони диёри офтобрӯя. 16.25 Ҷуғрофияи ҷаҳон. 17.20 Эълони намоишҳо. 17.20 Мултфилм. 17.30 Йигит сиҳҳат бошад. 17.45 Шарҳи ТВ. 17.50 Такягоҳ. 18.10 Овози ҷавонон. 18.30 Автопатрул. 18.50 Мероси тиллоӣ. 18.55, 21.55 Иқлим. 19.00 Давр. 19.35 Давр-сӯҳбат. 19.50 Шарҳи ТВ. 19.55 Филми ҳуҷҷатии «Тамошои атиқа». 20.20 Лаҳзаҳои мусиқӣ. 20.35, 21.20, 22.35 Эълонҳо. 20.40 Сериали «Гвадалупе». 21.25 Як диёре, ки. 21.45 Мероси тиллоӣ. 22.00 Давр. 22.40 Шарҳи ТВ ва таронаҳои шабона. 22.45 Варзиш. Нокаут. Теннис. 23.50 Филми бадеии «Нокдаун». 1.00 Шаб ба хайр.

Ўзбекистон III

17.10 Эълони намоишҳо. 17.20 Сериали «Чивз ва Вустер». 18.05, 20.55 Телегазетаи «Экспресс». 18.10 Экран ба хурдтаракон. 18.30, 20.00, 21.20, 22.05 Пойтахт. 18.50 Ҳимоя. 19.15 Сериали «Азоби ҷудоӣ». 20.25 Табрику муборакбод мекунем. 21.00 Сериали «Гиннес шоу». 21.40 Ҳамшаҳриён. 22.30 Кинонигоҳ. «Дастони нозук». 00.10 Шаб ба хайр, шаҳрам.

Ўзбекистон IV

6.30—8.00 Намоишҳои ТҶР. 17.00 Эълони намоишҳо. 17.05 Ахбори варзиш. 17.20 Мамлакатҳои дунё. 17.40 Навигариҳои Евронюс. 17.55 Сериали «Дар паси саҳна». 19.00 Сериали «Замини боварӣ ва муҳаббат». 20.00 «Время». 20.35 Сериали «Даври ях». 21.40 Тиҷорат ревю. 21.45 Ҳ-варзиш. 22.00 Навигариҳои Ўзбекистон ба забони англисӣ. 22.10 Консерти Ф.Киркоров. 00.10 «Ахбор». 00.45 Шаб ба хайр.

ЧОРШАНБЕ 9

Ўзбекистон I

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон». 8.00 «Ахбор». 8.35, 17.55 ТВ маркет. 8.40 Шарҳи рӯзномаҳо. 9.00 Телефилми «Сато». 9.20 Модари сиҳҳат—фарзанди солим. 9.40 Киноналоиши «Саёҳати олам». 10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Навигариҳо. 10.05 Тафсилот. 10.20 Сайёраи ҷовид. «Сайёдони ноилоҷ». 11.10 Орзуи авлоди баркамол. 11.30 Филми ҳуҷҷатии «Савдои хатарнок». 11.55, 13.55 Шарҳи ТВ. 12.05 Видеофилми «Дилхушии шоҳ». (В.Гюго). 13.40 Варзиши бачагона.Сару либоси варзишӣ. 14.10 Истеъмолгар. 14.30 ТВ клип. 14.35 Оинаи таърих. 14.55 Мултфилм. 15.30 Дар оилаи ягона. 16.00 Сериали «Камилла». 16.30 Рӯзҳои таътили мактаббачагон. Тамошоҳои сирк. Вохӯриҳои шавқовар. Видеофилми «Зумрад ва Қиммат». 18.10 Ҳунарманд. 18.30 Телелотереяи «Умид». 18.55 Як ҷуфт суруд. 19.05 Варзиш. Ринг. 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонҳо. 19.30 «Ахбор». 20.00 Афсонаҳои шом. 20.15 Рӯ ба рӯ. 20.30 «Ахбор». 21.05 Таҳлили журналист. 21.20 Сериали «Камилла». 21.50 Гарави тандурустӣ. 22.10 ТВ клип. 22.15 Уфуқҳои тараққиёт. 22.35 Қисми дуюми филми бадеии «Саодати хотира». 23.40 Ахбор-дайҷест. 24.00 Тимсоли Ватан.

Ўзбекистон II

6.55 Эълони намоишҳо. 7.00 Субҳи мунаввар. 9.00 Давр. 9.15 Сериали «Доктор Финли». 10.05 Давр-сӯҳбат. 10.20 Шарҳи ТВ. 10.25 Такягоҳ. 10.45 Кинотақдим. 11.05 Йигит сиҳҳат бошад. 11.20 Сериали «Гвадалупе». 12.00 Овози ҷавонон. 12.20 Телефилми «Мӯъҷизаи Риштон». 12.30 Ҷамоли диёрам. 12.50 Оҳангҳои дерина. 12.55 Шарҳи ТВ. 13.00 Давр. 13.10 Сериали «Саргузаштҳои самовӣ». 13.35 Мултфилм. 13.55 «Меҳр дар чашм». Шарҳи мактубҳо. 14.15 Варзиш. Нокаут. Теннис. 15.20 Як диёре, ки. 15.40 Сериали «Ҳудуди ҳақиқат». 16.05 Автопатрул. 16.25 Дастури маърифатии «Сайёраи сеюм». 17.15 Шарҳи ТВ. 17.20 Эълони намоишҳо. 17.25 Бозӣ кун бачаҷон, бозӣ кун. 17.40 Студияи «Авлоди нав». Кабутари сафед. 18.00 Мулттамошо. 18.15 Шарҳи ТВ. 18.20 Овози ҷавонон. 18.40 Каталог. 18.50 Мероси тиллоӣ. 18.55, 21.55 Иқлим. 19.00 Давр. 19.35 Телебозии «Зина ба зина». 20.00 Спортлото. 20.10 Лаҳзаҳои мусиқӣ. 20.20 Пазмонии ғазал. 20.40, 21.25, 22.35 Эълонҳо. 20.45 Сериали «Гвадалупе». 21.30 Асрори чемпион. 21.50 Мероси тиллоӣ. 22.00 Давр. 22.40 Шарҳи ТВ ва таронаҳои шабона. 22.45 Варзиш. Интерфутбол. 0.25 Шаб ба хайр.

Ўзбекистон III

17.10 Эълони намоишҳо. 17.20 Сериали «Чивз ва Вустер». 18.05, 20.55 Телегазетаи «Экспресс». 18.10 Экран ба хурдтаракон. 18.30, 20.00, 21.20 , 22.30 Пойтахт. 18.50 Меҳмонхонаи мусиқӣ. 19.15 Сериали «Азоби ҷудоӣ». 20.25 Табрику муборакбод мекунем. 21.00 Сериали «Гиннес шоу». 21.40 Мушоҳада. 22.10 Қалби зан. 22.55 Кинонигоҳ. «Коломбо:ҷинояти қоилмақом». 00.40 Шаб ба хайр, шаҳрам.

Ўзбекистон IV

6.30—8.00 Намоишҳои ТҶР. 17.00 Эълони намоишҳо. 17.05 Ахбори варзиш. 17.20 Оҳангҳои ҳинд. 17.40 Навигариҳои Евронюс. 17.55 Сериали «Дар паси саҳна». 19.00 Сериали «Замини боварӣ ва муҳаббат». 20.00 «Время». 20.35 Сериали «Даври ях». 21.40 Тиҷорат ревю. [illegible] Филми бадеии «Политсиячии «Беверли-Хилзлиги». 23.40 «Ахбор». 00.25 Шаб ба хайр.

ПАЙШАНБЕ 10

Ўзбекистон I

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон». 8.00 «Ахбор». 8.35 ТВ маркет. 8.40 Шарҳи рӯзномаҳо. [illegible] 10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Навигариҳо. [illegible] «Сайёдони ноилоҷ». [illegible] Мултфилм. [illegible] Сериали «Камилла». [illegible] Экран ба бачаҳо. [illegible] «Зумрад ва Қиммат». [illegible] 19.30 «Ахбор». 20.00 Афсонаҳои шом. 20.15 Навигариҳои Ўзбекистон ба забони англисӣ. 20.30 «Ахбор». 21.05 Телемулоқот. 21.25 ТВ клип. 21.55 Сериали «Камилла». 22.15 Телешоуи «Арӯсу домод». 23.05 Ахбор-дайҷест. 23.25 Тимсоли Ватан.

Ўзбекистон II

6.55 Эълони намоишҳо. 7.00 Субҳи мунаввар. 9.00 Давр. 9.15 Сериали «Доктор Финлӣ». 10.05 Шарҳи ТВ. 10.10 Студияи «Авлоди нав». Кабутари сафед. 10.30 Бозӣ кун бачаҷон, бозӣ кун. 10.45 Овози ҷавонон. 11.05 Сериали «Гвадалупе». 11.45 Қитъаи варзиш. 12.15 Асрори чемпион. (русӣ). 12.35 Ракурс. 12.55 Шарҳи ТВ. 13.00 Давр. 13.10 Сериали «Саргузаштҳои самовӣ». 13.35 Мулттамошо. 13.50 Интерфутбол. 15.30 Пазмонии ғазал. 15.50 Сериали «Ҳудуди ҳақиқат». 16.15 Шарҳи ТВ. 16.20 Ҷуғрофияи ҷаҳон. 17.10 Об—манбаи ҳаёт. 17.15 Эълони намоишҳо. 17.20 Мултфилм. 17.40 Шарҳи ТВ. 17.45 Овози ҷавонон. 18.05 Сират. 18.25 Дар олами табобат. 18.50 Мероси тиллоӣ. 18.55, 21.55 Иқлим. 19.00 Давр. 19.35 Давр-сӯҳбат. 19.50 Шарҳи ТВ. 19.55 Филми ҳуҷҷатии «Тамошои атиқа». 20.20 Лаҳзаҳои мусиқӣ. 20.25 Бегойим. 20.45, 21.30, 22.35 Эълонҳо. 20.50 Сериали «Гвадалупе». 21.35 Наҷоддиҳӣ:«050». 21.50 Мероси тиллоӣ. 22.00 Давр. 22.40 Шарҳи ТВ ва таронаҳои шабона. 22.45 Варзиш. Интерфутбол. 0.25 Шаб ба хайр.

Ўзбекистон III

17.10 Эълони намоишҳо. 17.20 Сериали «Чивз ва Вустер». 18.05, 20.55 Телегазетаи «Экспресс». 18.10 Навниҳол. 18.30, 20.00, 21.20, 22.35 Пойтахт. 18.50 Қарз ва масъулият. 19.05 «Ўзбектелефилм» намоиш медиҳад. «Сарчашма». 19.15 Сериали «Азоби ҷудоӣ». 20.25 Табрику муборакбод мекунем. 21.00 Сериали «Гиннес шоу». 21.40 Ҳамқадами умр. 22.10 Дӯкони ханда. 23.00 Кинонигоҳ. «Дояҳо». 00.30 Шаб ба хайр, шаҳрам.

Ўзбекистон IV

6.30—8.00 Намоишҳои ТҶР. 17.00 Эълони намоишҳо. 17.05 Ахбори варзиш. 17.20 Варзиш—ояндаи ҷавонон. 17.35 Навигариҳои Евронюс. 17.55 Сериали «Дар паси саҳна». 19.00 Сериали «Замини боварӣ ва муҳаббат». 20.00 «Время». 20.35 Сериали «Даври ях». 21.40 Тиҷорат ревю. 21.45 Олами технологияҳои баланд. 21.55 Одамони кордон. 22.15 Соккар клуб. 22.35 Навигариҳои Ўзбекистон ба забони англисӣ. 22.45 Арт каталог. 23.05 Филми бадеии «Ифтихори гумшуда». 00.15 «Ахбор». 00.50 Шаб ба хайр.

ҶУМЪА 11

Ўзбекистон I

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон». 8.00 «Ахбор». 8.45, 17.55 ТВ маркет. 8.40 Шарҳи рӯзномаҳо. 9.00 Экран ба хурдтаракон. Осмони мусаффои бачагӣ, Ситораҳои хурд. 10.00, 12.00, 14.00, 18.00 Навигариҳо. 10.05 Сайёраи ҷовид. «Сайёдони ноилоҷ». 10.55 Аз паи як ҷиноят. 11.20 Гулшани нафосат. 11.40 Тандурустӣ. 12.05 Экран ба бачаҳо. Мултсериал. 13.15 Фестивали ҷумҳурии «Бозиҳои Тумарис». 13.35 Телеалманахи «Олам». 14.10 Телемулоқот. 14.50 Филми бадеии «Пуфакчаи сеҳрнок». 15.55 Истеъдод. 16.10 Сериали «Камилла». 16.40 Экран ба бачаҳо. Телемусобиқаи «Фикр кун, ҷӯй, ёб». Видеофилми «Зумрад ва Қиммат». 18.10 Варзиши Ўзбекистон дар майдонҳои ҷаҳон. Телефилми «Як рӯз дар Бангкок». 18.20 Тафсилот. 18.35 Бозии интеллектуалии «Иқтидор». [illegible] 23.05 Ахбор-дайҷест. 23.25 Тимсоли Ватан.

Ўзбекистон II

6.55 Эълони намоишҳо. 7.00 Субҳи мунаввар. 9.00 Давр. 9.15 Сериали «Доктор Финлӣ». [illegible] 20.00 Лаҳзаҳои мусиқӣ. 20.15 Азизам. 20.40, 21.25, 22.35 Эълонҳо. 20.45 Сериали «Гвадалупе». 21.30 Чӣ ҳол дорӣ, варзиши бачагона? 21.45 Мероси тиллоӣ. 22.00 Давр. 22.40 Шарҳи ТВ ва таронаҳои шабона. 22.55 Варзиш. Шоҳони ринг. Футбол ҷамъ. 0.15 Автосалтанат. 0.30 Шаб ба хайр.

Ўзбекистон III

17.10 Эълони намоишҳо. 17.20 Сериали «Чивз ва Вустер». 18.05, 20.55 Телегазетаи «Экспресс». 18.10 Экран ба хурдтаракон. 18.30, 20.00, 21.20, 21.55 Пойтахт. 18.50 Телеклуби «Билим». 19.15 Сериали «Азоби ҷудоӣ». 20.25 Табрику муборакбод мекунем. 21.00 Сериали «Гиннес шоу». 21.40 Дар хизмати мардум. 22.20 Кинонигоҳ. «Ҳимояи Лужин». 24.00 Шаб ба хайр, шаҳрам.

Ўзбекистон IV

6.30—8.00 Намоишҳои ТҶР. 16.30 Эълони намоишҳо. 16.35 Ахбори варзиш. 16.50 Варзиш—равнақи Ватан. 17.05 Навигариҳои Евронюс. 17.20 Детективи ҳуҷҷатӣ. 17.55 Сериали «Дар паси саҳна». 18.55 «Майдони мӯъҷизаҳо». 20.00 «Время». 20.35 Сурудҳои сол. Тобистон. 22.10 Дурдаршан. 22.35 Хит-парад. 23.05 Услуб. 23.20 Чархи панҷум. 23.30 Дар ёд доред? 23.45 «Ахбор». 00.20 Шаб ба хайр.

ШАНБЕ 12

Ўзбекистон I

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон». 8.00 «Ахбор». 8.35 ТВ маркет. 8.40 Шарҳи рӯзномаҳо. 9.00 Экран ба хурдтаракон. Телемусобиқаи «Фикр кун, ҷӯй, ёб». 9.45 Студияи «Зиё». Дар роҳи мустаҳкамии эътиқод. 10.05 Телеминиатюраҳо. 10.30 Турфа олам. 11.20, 14.15 Шарҳи ТВ. 11.25 Навоҳои суннатӣ. 11.45 Мултфилм. 12.05 Спектакли «Чор ошиқи Дилафрӯз». 13.50, 16.10 ТВ клип. 14.00 Варзиши бачаҳо. Дар деҳот кадом хели варзишро бояд инкишоф дод? 14.20 Ҳунарпешаи шоиста Р.Шарифов месарояд. 14.40 Ҷараёни адабӣ. 15.00 Телемусобиқаи «Серзавқон ва зуккоён». 16.20 Дар оилаи ягона. 16.50 Чорроҳа. 17.10 Экран ба хурдтаракон.Мултсериал. Телешоуи «Ҷазираи саргузаштҳо». 18.05 Дунёи рангин. 18.25 Намоиши ҳаҷвии «Чиз биз». 18.45 Телебозии «Ринги интеллектуалӣ». 19.25, 19.55, 20.25, 21.00 Эълонҳо. 19.30 «Ахбор». 20.00 Афсонаҳои шом. 20.15 Навигариҳои Ўзбекистон ба забони англисӣ. 20.30 «Ахбор». 21.05 Дар хонаи обод одамони пок умр ба сар мебаранд. 21.25 ТВ клип. 21.35 «Сафед ва сиёҳ». Токшоу. 22.20 Варзиши бачаҳо. 22.40 Ахбор--дайҷест. 23.00 Қисми якуми филми бадеии «Дар қалбат абадӣ мемонам». 00.30 Тимсоли Ватан.

Ўзбекистон II

6.55 Эълони намоишҳо. 7.00 Субҳи мунаввар. 9.00 Давр. 9.15 Нигоҳи Давр. 9.35 Шарҳи ТВ. 9.40 Студияи «Авлоди нав». Саёҳати ҳар соҳа. Ашъори бачаҳо. 10.05 Телемусобиқаи «Стартҳои шавқовар». 10.35 Дар олами табобат. 11.00 Аҷоиботи олам. 11.20 Сериали «Гвадалупе». 12.00 Бунёдкор. Телеклуби ҷавонон. 12.15 Баромади таронахонони ҷавони вилоят. 12.30 Шоҳони ринг. 13.20 Сериали «Зоти зан». 14.00 Шарҳи ТВ. 14.05 Сериали «Экспедитсия». 14.55 Ҳамсинни деҳотиам. 15.15 Филми бадеии «Дӯстам Ҷо». 16.50 Эълони намоишҳо. 16.55 Студияи «Авлоди нав». Бекор нашин. 17.15 Мулттамошо. 17.30 Шарҳи ТВ. 17.35 Мутоиба. 18.10 Аз забони бача. 18.40 Каталог. [illegible]

Ўзбекистон III

[illegible]

Ўзбекистон IV

[illegible] 18.55 Телебозии «Кӣ миллионер шудан мехоҳад?». 20.00 «Время». 20.35 Сеҳри лаззат. 21.05 Кинопрофӣ. 21.25 Филми бадеии «Фариштаҳои аз осмон фуромада». 22.55 «Ахбор». 23.30 Шаб ба хайр.

ЯКШАНБЕ 13

Ўзбекистон I

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон». 8.00 «Ахбор». 8.35 Барои бачаҳо кинодастури «Камалак». 9.20 Оҳангҳои замини куҳан. 9.40 Мултфилм. 10.00 Ба Ватанам хизмат мекунам. 11.00 Меҳри модар. 11.20 Турфа олам. 12.10, 13.55 Шарҳи ТВ. 12.15 Филми бадеии «Дар шохаш не, дар баргаш». 14.00 Телебозии «Ринги интеллектуалӣ». 14.40 Варзиши бачаҳо. «Як умр ҳамроҳам». 15.00 Филми бадеии «Стюарт Литл». 16.30 ТВ клип. 16.40 Ток шоуи «Сафед ва сиёҳ». 17.25 Экран ба бачаҳо. Бачаҳо ва калонсолон. Телебозии «Тоҷи тиллоӣ». 18.25 Биёед бихандем. 18.45 Гавҳари қалб. 19.05 Сурудамон пешкаши шумо. 19.25, 20.00, 20.25, 21.10 Эълонҳо. 19.30 Таҳлилнома. 20.05 Аз намоиш то намоиш. 20.30 Таҳлилнома. 21.25 Баромади устодони санъат ва таронахонони ҷавони Қароқалпоқистон. 21.55 Кинотеатр. 22.15 Қисми дуюми филми бадеии «Дар қалбат як умр мемонам». 23.35 Тимсоли Ватан.

Ўзбекистон II

6.55 Эълони намоишҳо. 7.00 Субҳи мунаввар. 9.00 Студияи «Авлоди нав». Бекор нашин. 9.50 Давр-репортаж.. 10.00 Оҳанрабо. 10.40 Шарҳи ТВ. 10.45 Бозии интеллектуалии «Заковат». 11.35 Мулттамошо. 11.50 Оҳангҳои дерина. 12.00 Филми ҳуҷҷатии «Тамошои атиқа». 12.25 Дастури ҳарбӣ-ватанпарварӣ. Мактубҳои сарбозон. Наҷоддиҳӣ «050». 13.00 Сериали «Зоти зан». 13.40 Асрори чемпион. 14.00 Сериали ҳуҷҷатии «Экспедитсия». 14.50 Азизам. 15.15 Филми ҳуҷҷатии «Тамошои атиқа». 15.40 Телебозии «Зина ба зина». 16.05 Филми бадеии «Каминаи камтарини шумо». 16.25 Шарҳи ТВ. 17.30 Эълони намоишҳо. 17.35 Студияи «Авлоди нав». Танаффуси калон, баромади ансамбли бачагонаи «Қуралай», мултфилм. 18.25 Ҳандалак-ҷамъ. 18.30 Ҳафтаномаи варзиш. 18.45 Мероси тиллоӣ. 18.55, 21.50 Иқлим. 19.00 Давр навигариҳо. 19.15 Лаҳзаҳои мусиқӣ. 19.25, 20.10 , 22.30 Эълонҳо. 19.30 Сериали «Зоти зан». 20.15 Бозии интеллектуалӣ. 21.05 Намоиши бадеӣ--публисистии «Наздику дур». Вилояти Бухоро. 21.50 Мероси тиллоӣ. 22.00 Як ҳафтаи Давр. 22.35 Шарҳи ТВ ва таронаҳои шабона. 22.50 Филми бадеии «Хуб, бад, зишт». Қисми 2. 0.20 Шаб ба хайр.

Ўзбекистон III

17.10 Эълони намоишҳо. 17.20 Олами сеҳрноки афсонаҳо. 19.00, 20.55, Телегазетаи «Экспресс».19.05 Ҷуғрофияи ҷаҳон. 19.35 Табрику муборакбод мекунем. 20.05 ТВ ҷамъ. 20.35 Сериали «Гиннес шоу». 21.00 Диёри озоду обод. Шаҳри Чирчиқ. 21.20 Кинонигоҳ. «Воқеаи шабона содиргашта». 23.00 Шаб ба хайр, шаҳрам.

Ўзбекистон IV

9.05 Эълони намоишҳо. 9.10 Қайдҳои ғайрироҳии Д.Крилов. 9.30 Ҳангоме, ки ҳама дар хонаанд. 10.05 Мултсеанс. 10.25 «Фан тайм». 10.35 Кайфият. 12.05 Забони франсавӣ. 12.30 Хусусигардонӣ: давра ба давра. 12.50 Забони англисӣ. 13.00 Навигариҳои Ўзбекистон ба забони англисӣ. 13.10 Дар ошхона ба забони англисӣ ҳарф мезанем. 13.20 Видеоканали «Дӯстӣ». «Рангинкамон», «Дидор», «Айчурек», «Забони куриёиро меомӯзем». 17.00 Эълони намоишҳо. 17.05 Пазмонӣ. 17.25 Назаре ба олам. 17.45 Ҳикоя. 18.10 «Оинаи каҷ». Е.Петросян таклиф мекунад. 20.00 «Время». 20.35 Ҳамсиннон. 21.10 Филми бадеии «Парижи тафсон». 22.55 Бокс. Ҷанги муштзанони касбии ҷаҳон. Ю.Романов—Н.Клаасен. 23.55 Таҳлилнома. 00.35 Шаб ба хайр.

Шараф аз меҳнат аст

Омӯзгори шифокорон

«Нияти нек ними давлат» мегӯянд дар урфият. Беш аз 20 сол аст, ки Муҳаммадалӣ бо нияти нек қадам ба сӯи коргоҳи хеш мегузорад. Ў омӯзгор аст. Омӯзгори муҳофизони сиҳатмандии мардум аст. Алҳол ҳазорон шогирди ў дар гӯшаву канори натанҳо вилояти Намангон, балки водии Фарғона дар хизмати мардум камари ҳимматро маҳкам бастааст.

Аз соли 1983 инҷониб Муҳаммадалӣ Азизов дар омӯзишгоҳи (ҳоло коллеҷ) тибби шаҳри Косонсой ба шифокорони оянда аз фанни «Асосҳои санитария ва гигиена» дарс мегӯяд. Ў ҷонишини директор оиди корҳои таълим низ мебошад.

... Ў нағз дар хотир дорад. Модари аз бемории вазнин барвақт фавтида дар дақиқаҳои вопасини зиндагӣ ба фарзандонаш, ки он вақт бачагони наврасу хурд буданд, васият карда буд, ки нафаре аз байнашон шифокор шавад. Суханони охирини модарро ба қалби худ ҷой дода, Муҳаммадалӣ ба карори қатъӣ омад, ки албатта хонда, шифокор мешавад. Ин нияти нек соли 1974 ўро ба остонаи Донишкадаи давлатии тибби шаҳри Тошканд овард. Орзуву ормони модари бевақту бармаҳал фавтидаашро амалӣ гардонд.

Дар қисмати ў муолиҷаи беморон неву тарбияи шифокорон иттифоқ афтодааст. Муҳаммадалӣ омӯзгори нововару ҷӯянда аст. Ҳамеша аз паи ягон фикри тоза ҷустуҷӯй дорад.

Соли 1996 самараи чунин кӯшишҳои ў «Дастури услубии машғулотҳои амалӣ аз фанни гигиена» гардид, ки дар миқёси омӯзишгоҳҳои дигари соҳа ҳамчун дастури таълимӣ қабул ва эътироф гардид.

Алҳол китоби дарсии М.Азизов «Дастури таълимӣ аз фанни гигиена» дар нашриёт омодаи чоп аст.

Дар коллеҷи тибби Косонсой имрӯзҳо беш аз 66 нафар омӯзгори соҳибихтисос ба 1250 нафар шифокори оянда таълиму тарбия медиҳанд. Дастпарварони коллеҷ аз рӯи се ихтисос: гурӯҳи муолиҷаи умумӣ, гурӯҳи доягон ва ҳамшираҳои тиб асрори касб меомӯзанд.

Мутобиқсозии кори таълиму тарбия, дарсҳову машғулиятҳои амалӣ вазифаи асосии Муҳаммадалӣ ба шумор меравад. Инчунин худ низ дар ҳамаи гурӯҳҳо аз фанни гигиена дарс мегӯяд.

Корҳои ташкилӣ, таълиму тарбия, ташвишҳои оила ва зиндагӣ — Муҳаммадалӣ чун шахси зиндагидӯсту зиндадил ба ҳамаи корҳои давлативу ҷамъиятӣ, ҳамчунин маҳалли истиқомат фурсат меёбад.

— Ҳар рӯзи зиндагиамро бидуни корҳои коллеҷ, шогирдони хеш, ҳамкорон тасаввур кардан наметавонам. Ташвишу шодкомиҳои зиндагӣ ба мазмуни ҳаётам табдил ёфтааст. Илова бар ин ташвишҳои оила ва тарбияи фарзандон. Ба ҳамааш вақту имкон пайдо мекунам,— гуфт зимни мулоқотамон М.Азизов.

Коллеҷи тибби шаҳри Косонсой аз рӯи ҳамаи нишондодҳои таълиму тарбия дар байни омӯзишгоҳҳои миёнаи махсуси ҷумҳурӣ яке аз ҷойҳои баландро ишғол мекунад. Бинои навбунёди коллеҷи мазкур бо салобати худ ба ҳусни шаҳр афзудааст.

Дар комёбиҳо саҳми тамоми омӯзгорону хонандагони коллеҷ, ба хусус омӯзгору роҳбари ҷавону ташаббускор Муҳаммадалӣ Азизов калон аст.

Ҳангоми бозгашт ба ин ҷавонмарди серғайрату ва хушзавқу босалиқа тансиҳативу барори кор орзу намудем.

А.НУРИДДИНОВ,
вилояти Наманган.

Такмили малака

ТОШКАНД. (Мухбири ЎзА Н.Усмонова).

Дар Маркази ҷумҳурии омӯзиши забонҳо барои омӯзгорони забони англисӣ курси такмили ихтисос ба кор шурӯъ намуд.

Машғулотро Донишгоҳи давлатии забонҳои ҷаҳони Ўзбекистон, Ассотсиатсияи омӯзгорони забони англисӣ дар назди Шӯрои мувофиқсозии Британиё, сафорати ИМА ва созмони байналхалқии кӯмаки беподош ба Осиёи Марказӣ—CAFE ташкил додаанд.

Дар машғулотҳо омӯзгорони забони англисии мактабҳои таълими ҳамагонӣ, литсейҳои академӣ, коллеҷҳои касбӣ ва мактабҳои олӣ бо усулу таҷрибаҳои нави омӯзиши забони англисӣ ошно мешаванд.

Диққати асосӣ ба масъалаи пухта аз бар намудани роҳу усулҳои самарабахши таълим, технологияи пешқадами педагогӣ ва аёниятҳои нав нигаронида хоҳад шуд.

Оё шумо медонед?

Номи Том Лакстор ба китоби «Рекордҳои Гиннес» соли 1982 дохил шудааст. Вай ҳамон сол аз 4 август то 7 август беист 84 соат аккордеон навохтааст. Ҳамон сол дар бобати навохтани пианино ҳам рекорди ба худ хосро ба даст овард. Яъне 150 соат беист ин асбоби мусиқиро навохтааст. Рекорди мазкур дар клуби тими футболбозони «Вага-вага» - и Австралия гузошта шудааст. Ў ҳар рӯз ба ҳисоби миёна беист 22 соатӣ пианино навохта, дар ҳар соат 5 дақиқагӣ танаффус мекунад.

Ситораи машҳури рок Козӣ Пауэлл бошад, 5 июли соли 1985 дар маркази телевизиони Лондон рекорди ба худ хосро гузоштааст. Вай дар давоми 58 дақиқа дар 400 барабан усулҳои мухталифро иҷро намудааст.

***

Дар Амрико мусобиқаи аҷибе гузаронда мешавад, ки дар он ҳазорон- ҳазор ҷавонмардону духтарони амрикоӣ иштирок мекунанд. Онҳо ҳалқаи варзишгарони бадеиро беист дар танаи худ давр мезанонанд. Вале ба саҳифаи китоби «Рекордҳои Гиннес» танҳо номи Роксана Роузи зебосанам дохил шуд. Вай ҳалқаи мазкурро беист 90 соат давр занондааст.

***

Дар шаҳри Бостони Амрико қонун дар бобати дар ҷойҳои ҷамъиятӣ манъ кардани сигоркашӣ эътибор пайдо намуд. Аз ҷониби намояндагони қонунан интихобгардидаи 77 ташкилоти ҳудудии иёлоти Масаҷусетс қонуни мазкур тасдиқ гардида буд. Мувофиқи он акнун танҳо дар хонадон, меҳмонхона ва барҳои махсус сигор кашидан мумкин аст.

Дар панҷ соли охир қонун дар бобати ҷудо кардани маъвои махсус ба сигоркашон дар тарабхонаҳо, аз ҷумла аз муассисаҳои тановули хӯроквории ба 1,8 метр дуртар ҷойгир сохтани манзили сигоркашон арзи амал мекард. Вале он аҳли ҷамъияти шаҳрро қонеъ нагардонд.

Аз ин рӯ қонуни қатъӣ дар ин бобат қабул гардид.

***

Тадбиргари чинӣ таклифу мулоҳизаро аз бонувоне гирифт, ки баъди эълон кардани интихоби ҳамсари идеалӣ ба вай расидаанд. Алҳол ў дар ҷустуҷӯи ҳамсари идеалӣ беш аз 100 ҳазор фунт-стерлинг маблағ харҷ намудааст. Сарвати ин тадбиргари чинӣ алҳол 7,5 миллион фунт стерлинг арзёбӣ карда мешавад. Ба рӯйхати ҳамсарониояндаи вай алҳол 30 номзад дохил гардидааст. Баробари гузарондани сӯҳбати рӯ ба рӯ тадбиргари чинӣ якеи онҳоро маъқул хоҳад кард. Набошад, мӯҳлати озмун кашол дода мешаваду боз маблағи зиёде харҷ хоҳад гардид.

Тадбиргари чинӣ ҳамсари идеалӣ гуфта чиро дар назар дорад, то ҳол зебосанамон фаҳмида наметавонанд.

***

Дар Львов мусобиқаи ғайриоддӣ, яъне пойга бо мошинҳои сабукрави «Запорожец» ба амал омад, ки аввалин мошинҳои хурдҳаҷми истеҳсолоти собиқ салтанати шӯравӣ ба ҳисоб меравaнд. Дар он 38 мошин бо экипажи худ аз Украина, Россия, Лаҳистон ва мамолики соҳили Балтика иштирок намуданд ва ташаббускори гузарондани он клуби автомобилии «АвтоВаз — Козак» буд. Иштирокдорон намоиш доданд, ки автомобили мазкури кӯҳнасохт, на танҳо қулай мебошад, дар айни замон онро такмил додан ҳам самараи хуб хоҳад бахшид.

***

Шаҳрванди Зимбабве Иона Мунгоши ба қарибӣ дар озмуни ғайриоддӣ иштирок кард. Ў 36 соат беист ҳарф зада, рекорди ҷаҳонӣ гузошт. Ба фикри Иона ин мӯҳлат тӯлонӣ шуданаш ҳам мумкин буд. Вале хоб зӯрӣ карда, ўро фанд дод.

Иона тамоми суханронӣ ва нутқҳояшро ба сиёсат ва фаъолияти Президенти мамлакаташ бахшид. Баробари ҳарф задан дар бадали ҳар 8 соат 15 дақиқагӣ истироҳат намудааст.

***

Корманди 36-солаи полисаи Ню-Йорк ба ҳабс гирифта шуд. Вай бисёр вақт нисбати бонувоне, ки қоидаи ҳаракати роҳро вайрон кардаанд, ҷазои ғайритабииро истифода бурдааст.

Корманди полиса ҳуҷҷати ронанда-занро бо зӯрӣ кашида гирифта, ўро маҷбур сохтааст, ки либосҳояшро кашад. Танҳо бо либоси таг бонувонро ба кӯча сар дода, мошинашро ба қитъаи ҷаримавӣ бурда мондааст. Аз ин ҳолат бонувони ҳуқуқашон поймолгардидаву таҳқирёфта ба дод омада политсиячиро ба маҳкамаи суд кашиданд. Мувофиқи қарори суд полисаи зӯровар панҷ соли умри худро дар маҳбасхона мегузаронад.

«Аз рӯи маводҳои Интернет ва воситаҳои ахбори оммавӣ тарҷума ва таҳия гардидааст».

Овози тоҷик
МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тожик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир
Шерпӯлод ВАКИЛОВ
Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад.
Рӯзнома дар компутерхонаи идора чинда, саҳифабанд гардид.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.
Рӯзнома дар Кумитаи давлатии матбуоти Ўзбекистон номнавис гардидааст.
Тартиби номнависшуда № 16. Г - 577
Теъдоди чоп 2000. 1 2 3 4 5 6

Ҳисоби сурати мо дар бонк: Ҳ/С 20212000800101767001, МФО 00423. Шӯъбаи Меҳнати ЖСБ дар шаҳри Тошканд.
Муҳаррири навбатдор: Т. ТӮХТАЕВ.
Мусаҳҳеҳон: Ф. ДОНИЁРОВА, Ҳ. КАМОЛИДДИНОВА.
Саҳифабанд: Х. ТӮХТАЕВА.

Нишонии мо:
700047 ш.Тошканд, кӯчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ 133 - 82 - 83; шӯъбаи мактубҳо ва корҳои оммавӣ 136 - 57 - 28.
Индекси обуна 170.
Матбааи табъу нашри Ширкати саҳҳомии «Шарқ», нишонии корхона: кӯчаи Буюк Турон, хонаи 41.